

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
XVI. GENERACIJA**

PEHOTA

Zaključna naloga

VODNA BOJNA SKUPINA V NALOGI ISKANJA IN REŠEVANJA

Kandidatka, slušateljica: vod Martina Kobal

Mentor: Maj Viljem Šolar

Ljubljana, februar 2007

POVZETEK

Doktrina iskanja in reševanja predstavlja pomemben prispevek letalske moči celotnemu obsegu vojaških operacij. Je ključen element pri ohranjanju morale, kohezije in sposobnosti za boj prijateljskih sil. CSAR (bojno iskanje in reševanje) zagotavlja temeljne bojne vire in hkrati zanika sovražniku možnost potencialnega obveščevalnega vira.

Operacija iskanja in reševanja običajno poteka skozi preišljene faze lociranja, kontakta in vrnitve osebja ter hkrati minimizira ranljivost za grožnje. Čeprav je tveganje nepogrešljivo v reševalnih operacijah, reševalne sile uporabljajo posebne platforme, oblikovane za delovanje v sovražnih okoljih, in posebne taktike za minimiziranje ranljivosti za grožnje. Reševalne sile pogosto delujejo v okviru medsebojno podpirajočega letalskega delovanja, ki lahko vključuje komando in nadzor na krovu, oboroženo spremstvo, bojno zračno patroljo in podporo za popolnitev z gorivom. Če delujejo samostojno ali v velikem paketu, elementi reševanja in iskanja predstavljajo specializirano aplikacijo zračne moči, značilno za ameriške bojne operacije.

SUMMARY

Combat search and rescue doctrine represents an important contribution of airforce power to the whole theater of military operations. It is the key element in preserving moral, cohesion and combat ability of friendly forces. CSAR ensures basic combat resources and denies the enemy a potential intelligence source.

Search and rescue operations usually entail phases of locating, contacting and returning of personnel and at the same time minimize vulnerability for threats. Even though risks are indispensable in rescue operations, rescue forces use special platforms made for operating in threat environments, and special tactics for minimizing vulnerability for threats. Rescue forces often operate in mutually supporting air force package which includes command and control on board, armed escort, combat air patrol and refueling support.

KAZALO

POVZETEK.....	ii
SUMMARY.....	iii
ŠOLA ZA ČASTNIKE.....	I
1 UVOD.....	1
1.1 IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE	1
1.2 NAMEN IN CILJI RAZISKAVE	2
1.3 METODE DELA	2
1.4 STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE.....	3
2 OPERACIJE ISKANJA IN REŠEVANJA.....	4
2.1 METODE ISKANJA IN LOCIRANJA.....	5
2.1.1 Elektronsko iskanje.....	5
2.1.2 Morsko iskanje.....	6
2.1.3 Območno iskanje reševalnega spremstva.....	6
2.1.4 Vizualno iskanje iz zraka	6
2.2 ODGOVORNE OSEBE ZA IZVRŠITEV OPERACIJE ISKANJA IN REŠEVANJA	6
2.2.1 Odgovorne osebe so:.....	6
2.2.2 Vozila za vrnitev:.....	8
2.3 NAPRAVA ZA ISKANJE IN REŠEVANJE	8
2.3.1 Delovanje naprave SAR (iskanje in reševanje) :.....	9
2.3.2 Izvedba operacije iskanja in reševanja	12
2.4 OKOLJA GROŽENJ	15
2.4.1 Grozeče okolje delimo na tri splošne intenzivnostne nivoje: nizko, srednjo in visoko.....	15
2.4.1.1 Nizka stopnja ogroženosti.....	15
2.4.1.2 Srednja stopnja ogroženosti	15
2.4.1.3 Visoka stopnja ogroženosti	16
2.5 POGOJI ZA USPEŠNOT ISKALNO REŠEVALNIH AKCIJ.....	16
2.6 USPOSABLJANJE.....	18
3 SAMOSTOJNO REŠEVANJE ENOTE IZ SOVRAŽNEGA OBMOČJA	19
3.1 NAČRT DELOVANJA (AKCIJE)	19
3.1.1 Dogovorjeni postopki delovanja	19
3.1.2 Obveščanje o premiku.....	20
3.1.3 Izvajanje premika.....	21
3.1.4 Aktivnosti na skrivnem prostoru.....	22
3.1.5 Območja zaklonišč.....	23
3.1.6 Prečkanje meja	23
3.1.8 Povezava s prijateljskimi patruljami in vrnitev pod prijateljski nadzor	25
4 VODNA BOJENA SKUPINA V NALOGAH ISKANJA IN REŠEVANJA NA KOPNEM.....	26
4.1 ISKANJE	26
4.1.1 Priprava na izvajanje naloge	27
4.1.1.1 Priprava izvidniške skupine	28
4.1.1.2 Organizacija izvidovanja.....	28
4.1.2 Preverjanje skupine pred nalogo	30
4.1.3 Izvedba naloge	30
4.2 IZVEDBA NALOGE ISKANJA IN REŠEVANJA	31
4.2.1 Opremljenost skupine	32
4.2.2 Zbirne točke	32
4.2.3 Mesto poveljnikov	33

4.2.4 Komunikacije.....	33
4.2.5 Naloge na cilju in izvršite	33
4.2.6 Osnovne in rezervne poti	34
4.2.7 Čas odhoda in vrnitve	34
5 ZAKLJUČEK	35
LITERATURA IN VIRI	36
SEZNAM SLIK IN TABEL	37
SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV	38
SLOVAR PREVODOV TUJIH IZRAZOV	39
IZJAVA O AVTORSTVU	40

1 UVOD

1.1 IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE

Iskanje in reševanje, zelo enostavni besedi, vendar ko pogledamo za njun pomen, kmalu spoznamo, da so za njima kupi postopkov, rizikov, premišljenih dejanj, dolgoletne izkušnje in še bi lahko naštevala. Za njima so postopki kako najti in rešiti osebo ali skupino, ki je ujeta v sovražnikovem ozemlju in zaradi različnih razlogov se ne more sama vrniti v svoje enote ali vsaj do ozemlja prijateljskih sil.

Operacije iskanja in reševanja so po svoji naravi unikatne; reševalne ukrepe se lahko zahteva na kateri koli lokaciji zemeljski ali morski, in v katerem koli ogroženem okolju, prav tako pa tudi v katerem koli času, neodvisno od izoliranega osebja ali reševalnega osebja. Mnoge operacije so lahko uspešno načrtovane in izvedene na podlagi dobrih obveščevalnih podatkov.

Reševalne operacije pa mnogokrat zahtevajo kreativnost, improvizacijo in natančno ter časovno ustrezno obveščanje, čeprav so sile dobro usposobljene in pozicirane.

CSAR (bojno iskanje in reševanje) operacije lahko vključujejo samostojna reševalna letala ali skupina letal ter razne sile, sposobne zagotavljanja vrnitve osebja strmoglavljenih letal: konvencionalne ali nekonvencionalne zemeljske elemente, uporaba morskih elementov ali katera koli kombinacija omenjenih.

Dokument (Doktrina ameriških zračnih sil) vzpostavlja operativno doktrino CSAR (bojno iskanje in reševanje) operacij zračnih sil in oblikuje načela in postopke ki vodijo CSAR (bojno iskanje in reševanje) organizacijo zračnih sil, poveljstvo in nadzor, sestavo sil, zaposlovanje in načrtovanje. Zračne sile organizirajo, usposablajo in opremljajo zaposlene za izvajanje iskanja in reševanja v boju CSAR (bojno iskanje in reševanje) in iskalnih ter reševalnih operacij na sploh SAR (iskanje in reševanje).

Zračne sile imajo bogato zgodovino v izvajanju CSAR (bojno iskanje in reševanje) operacij. Že od 2. svetovne vojne naprej. filozofija zračnih sil glede reševanja v boju je zasnovana na ohranjanju sposobnosti nadomeščanja oziroma povrnitve bojnih posadk in ostalega osebja iz sovražnih območij.

Nekdanja prepričanja »reševanje ne glede na vse« v prihodnosti najverjetneje ne bodo možna. Naši potencialni nasprotniki so zelo napredovali v ukrepih zračne obrambe in radijski tehniki. Pričakovati moramo, pa naj govorimo, bodisi o ameriških ali naših enotah, ki so ujete za sovražnikovo črto, v bodočih konfliktih ne bodo hitro in enostavno rešene. Vojaki se bodo morali včasih dalj časa premikati do mest, kjer jih bodo lahko rešile prijateljske sile, oziroma se bodo morali sami premakniti čez sovražnikovo območje in pri tem uporabiti svoje znanje in iznajdljivost, da bi se izognili zajetju nasprotnikovih sil. Vojak običajno ne ve, kakšen tip reševanja lahko pričakuje. Vsaka situacija in razpoložljivi viri določajo tip možnega reševanja. Vojaki morajo biti seznanjeni z vsemi možnimi oblikami reševanja in težavami, ki so povezane z vsako obliko posebej, ter lastnimi odgovornostmi pri akciji. Priprave in usposabljanje lahko izboljša njihove možnosti za uspeh in preživetje.

Velik pomen pri iskalno reševalnih akcijah imajo tudi izvidniške in obveščevalne službe saj le-te zagotavljajo zadostno količino podatkov za izvedbo zadanih nalog.

Izvidovanje je vsaka naloga, ki jo organiziramo zaradi pridobivanja informacij, glede aktivnosti in resursov sovražnikovih enot ali fizičnih lastnosti določenega zemljišča. Organizira se z vizualnim opazovanjem ali z drugimi metodami. Uspešno izvidovanje je ciljno usmerjena aktivnost, s ciljem v realnem času pridobiti natančno informacijo o sovražniku in terenu. Naloga vsakega poveljnika je, da poskrbi za izvedbo izvidovanja, s ciljem pridobiti vse podatke, ki jih potrebuje za uspešno izvedbo svoje naloge. Podatki pridobljeni z izvidovanjem, bodo skupaj s skupno operativno sliko, pripomogli k boljšemu razumevanju same situacije v coni delovanja. Načrtovanje izvidovanja se prične z identifikacijo nujno potrebnih informacij, ki jih poveljnik potrebuje za izvedbo naloge.

1.2 NAMEN IN CILJI RAZISKAVE

Z izdelano nalogo sem želela postaviti zaključke o iskalno reševalnih akcijah možnostih organiziranja le-teh, ter možne načine reševanj, ki jih je kar nekaj vendar sem se osredotočila samo na nekatere, kajti nobena iskalno reševalna akcija se ne izvaja po določeni šabloni. Vsaka taka akcija zahteva svoje postopke, le izkušnje nam lahko olajšajo določeno izvedbo naloge. Pri vsem tem so zelo pomembne informacije, ki jih potrebuje poveljujoči za sprejemanje odločitve.

Slovenska vojska je pričela množično sodelovati v operacijah za podporo miru. V takšnih situacijah je pomembno, da smo tudi pripadniki Slovenske vojske čim boljše pripravljene in seznanjeni s postopki iskanja in reševanja. Vendar med pripravo svoje zaključne naloge sem ugotovila da ni literature, ki bi opisovala te postopke v slovenščini, zato se moramo naslanjati na načine iskanja in reševanja drugih držav in se ravnati po utečenih postopkih, ki veljajo znotraj NATO držav.

Z izdelavo naloge želim ugotoviti in za druge bralce razložiti nekatere principe organizacije iskanja in reševanja. In prikazati, da so včasih ključnega pomena za vrnitev vojakov domov, ravno te iskalno- reševalne akcije.

1.3 METODE DELA

Zaključno nalogo lahko uvrstim med analitična dela, saj sem do ugotovitev prišla s pomočjo obdelave literature in virov, ki obravnavajo področje organizacije iskanja in reševanja. K raziskavi sem pristopila deskriptivno, v njej so predvsem opisani postopki za izvajanje tovrstnih nalog. Spoznanja pridobljena v nalogi so mnogokrat združena iz navezujoče se literature. V zaključni nalogi, sem se posluževala predvsem tuje literature, ter s pomočjo filmov s tako vsebino poskušala čim boljše predstaviti delovanje skupine za iskanje in reševanje.

1.4 STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE

Zaključno nalogo sestavljajo štiri poglavja, ki se smiselno navezujejo s pomočjo podpoglavij in samostojnih trditev. Struktura naloge je oblikovana v skladu s Postopkovnikom za oblikovanje zaključne naloge kandidatov in slušateljev Šole za častnike.

V drugem poglavju je predstavljen prvi postopek iskanja in reševanja, ki se predvsem nanaša na postopke reševanja strmoglavljenih pilotov ali posadk na sovražnikovo ozemlje.

Tretje poglavje, ki je predstavljeno kako ravna skupina, ko se skuša sama rešiti iz sovražnikovega ozemlja pri tem se izogiba zajetju, z upoštevanjem navodil nadrejenih, predvsem ima tu velik pomen samokontrola posameznika.

V četrtem poglavju je opredeljeno delovanje Vodne bojne skupine v nalogah iskanja in reševanja. Nekaj besed sem namenila tudi izvidniški skupini, ker menim, da so izvidniki kot predhodnica delovanja kakršne koli bojne skupine velikega pomena. Saj njihovo poročanje o situaciji, olajša poveljniku pri odločitvah, ker je seznanjen kaj se pred njimi na terenu dogaja.

Našteta so temeljna načela, naloge in aktivnosti, ki jih izvajamo in so skupna za vse vrste postopkov iskanja in reševanja.

2 OPERACIJE ISKANJA IN REŠEVANJA

So neustaljene vojaške operacije, ki jih izvajajo specialne sile.

Osnovni namen CSAR (bojno iskanje in reševanje) zračnih sil je vrnitev strmoglavljenih članov posadke in ostalega osebja. Reševalne sile lahko opravljajo tudi podobne misije, primerne njihovim sposobnostim; npr. iskanje in reševanje civilistov, nujna zdravstvena evakuacija, lajšanje posledic katastrof, mednarodna pomoč, nebojne evakuacije in podpora vesoljskim plovilom.

CSAR (bojno iskanje in reševanje) operacije ne smejo po nepotrebem tvegati izolacije dodatnega osebja, izpostavljanje redkih in pomembnih virov ekstremnim tveganjem ali odvracati sil, kritično potrebnih v misijah večje prioritete. Ko je lokacija in fizično stanje iskanega osebja neznano, mora biti odločitev o taktiki pozicioniranja in organiziranja zelo previdna. Prva iskanja osebja ponavadi potekajo z nečloveškimi elementi (npr. sateliti).

Uspešen CSAR (bojno iskanje in reševanje) zračnih sil izboljšuje bojno zmožnost poveljstva združenih sil na vsaj tri načine:

- vrača ključno osebje prijateljskemu nadzoru in s tem omogoča njihovo ponovno vključitev v boj;
- mnogokrat vpliva na nacionalno in mednarodno politiko s tem, da nasprotnikom odvzema možnost izkoriščanja znanja in propagandne vrednosti ujetega osebja;
- prisotnost močnih in sposobnih reševalnih sil povečuje moralo, česar rezultati so v izboljšanju izvrševanja operacij.

Nepogrešljiv element pri iskalno reševalnih akcijah je center za koordinacijo iskanja in reševanja

Posamični centri za koordinacijo reševanja so središča reševalnih aktivnosti zračnih sil. Enote zračnih sil, ki potrebujejo podporo CSAR (bojno iskanje in reševanje), o tem obvestijo center za koordinacijo reševanja, ki prevzema dolžnosti koordinacije iskalnih in reševalnih misij. Dejavnost koordinacijskega centra obsega naslednje dolžnosti:

- pričetek načrtovanja akcij iskanja in reševanja;
- pridobivanje tekočih obveščevalnih informacij o sistemih, ki predstavljajo grožnjo aktivnostim iskanja in reševanja;
- določanje kontrolnih točk poročil izoliranega osebja;
- pridobivanje podatkov o izoliranem osebju in načrtov za izmikanje od enot;
- koordiniranje nalog med zračnimi silami, sposobnimi za iskanje in reševanje;
- koordiniranje reševalnih in iskalnih aktivnosti s skupnim centrom za koordinacijo iskanja in reševanja, podpornimi silami in dotične enote;
- obveščanje skupnega koordinacijskega centra o zmožnosti zračnih sil za izvajanje določene misije;
- zahtevanje dodatnih sil preko skupnega koordinacijskega centra, če zračne sile ne morejo samostojno izvesti misije.

Zahteve koordinacijskega centra po mobilnosti zračnih sil:

največ reševalnih operacij vključuje tudi delovanje s pozicijskih lokacij, zato morajo zračne sile zagotoviti mobilnost potrebnega osebja za izvajanje funkcij skupnega koordinacijskega centra ali posamičnih koordinacijskih centrov. Osebje je sestavljeno iz nadzornikov misij, narednikov in oseb za komunikacijsko podporo. Pomembna je tudi komunikacijska in računalniška oprema za podporo koordinacijskemu centru.

Nadzorniki:

so ključni elementi koordiniranja reševalnih elementov in podpornih sil. Vsi kontrolorji bi morali opraviti lokalno razvit, reševalno usmerjen tečaj upravljanja misij kot dodatek tečaju za skupno iskanje v boju in reševalno koordiniranje. Zaželeno so tudi druga usposabljanja, ki učijo razvoj letalskih načrtov vključno z integracijo reševalnih operacij.

Poveljniki morajo poskrbeti za to, da so vse posadke, načrtovalci in podporno osebje temeljito seznanjeni z načeli v operativnih dokumentih in da jih znajo uporabljati na dejanskem in taktičnem nivoju.

Pred izpostavljanjem sil ogroženemu okolju je potrebno upoštevati naslednje faktorje:

- Ali je iskano osebje živo ali se vsaj pričakuje, da je živo?
- Ali zajetje izoliranega osebja predstavlja nesprejemljivo politično, vojaško ali obveščevalno presenečenje za sovražnika?
- Če grožnja ne dovoljuje organiziranih, sistematičnih elektronskih ali vizualnih iskalnih operacij – ali bojo potrebni dodatni reševalni elementi?

2.1 METODE ISKANJA IN LOCIRANJA

Čeprav je pozicija iskanega osebja lahko določena z radijskim ali vizualnim iskanjem, obstajajo tudi drugačne metode. Za nočna iskanja so npr. najprimernejše naprave za nočni vid in infrardeče naprave. Reševalne enote se morajo izogibati kompromitiranju lokacije izoliranega osebja. Poznamo naslednje metode:

2.1.1 Elektronsko iskanje

Do prvega kontakta z iskanim osebjem običajno pride preko urgentne frekvence, medtem ko naslednja sporočila potekajo preko prej določene reševalne frekvence. Letalske posadke morajo višino iskanja prilagoditi zmožnostim sovražnih radarjev. Trenutni radijski sistemi so vsi podvrženi določeni stopnji sovražnega blokiranja, zavajanja, monitoringa ali vdora.

Vsi, ki sodelujejo v reševalnih akcijah, morajo biti pripravljene na vzpostavitev kontakta z iskanim osebjem. Radijske zveze morajo biti nastavljene na predhodno določene reševalne frekvence. Ko je vzpostavljena komunikacija, je letalo za pobiranje usmerjeno na natančno lokacijo pobiranja izoliranega osebja.

Med vsemi možnostmi iskanja in reševanja obstaja seveda tudi zemeljsko iskanje in reševanje, vendar zaradi poteka zaključne naloge bom nekoliko kasneje več povedala o tem postopku (v poglavju 4)

2.1.2 Morsko iskanje

Začni prostor nad oceani, morji, obalami, zalivi, otoki in obalnimi območji se dojema kot morsko okolje.

2.1.3 Območno iskanje reševalnega spremstva

Običajno ga izvaja spremljevalno letalo. Helikopterji za pobiranje lahko ostanejo na varni lokaciji, dokler spremljevalno letalo ne ugotovi natančne lokacije izoliranega osebja.

2.1.4 Vizualno iskanje iz zraka

Reševalne enote lahko načrtujejo začetek iskanja na podlagi že prej izvedenega vzorca, če to dovoljuje sovražno okolje. Reševalne enote običajno iščejo na predvideni poti leta iskano osebje, na območjih, ki omogočajo skrivanje in prej določenih lokacijah.

Izogibati se je treba glavnim linijam komunikacij (cestam, železnicam, rekam in odprtim dolinam). Taka območja so običajno polna ljudi, ki predstavljajo grožnjo reševalnim enotam. Uporaba tega postopka je najbolj učinkovita, ko je področje iskanja že nekoliko zoženo. Skrivališče iskanega osebja je lahko nekoliko oddaljeno od kraja vzpostavitve kontakta ali zadnjega kontakta.

2.2 ODGOVORNE OSEBE ZA IZVRŠITEV OPERACIJE ISKANJA IN REŠEVANJA

2.2.1 Odgovorne osebe so:

Poveljujoči centra za koordinacijo reševanju:

Poveljujoči centra je odgovoren za dnevne operacije centra.

Poveljujoči za iskanje in reševanje:

Načelnik zagotavlja učinkovito sredstvo komunikacije med centrom za koordinacijo reševanja in poveljstvom zračnih sil. Zagotavlja hitre odzive v podporo CSAR (bojno iskanje in reševanje) operacijam. Njegove naloge se lahko prenesejo tudi na zračnega poveljnika misije ali poveljnika na kraju akcije.

Sile za iskanje in reševanje v boju

Z ustanovitvijo posebnih sil za iskanje in reševanje se povečajo zmožnosti iskanja in reševanja in izboljšajo izidi reševalnih akcij. Zagotavljajo celo vrsto storitev: poveljevanje, nadzor in komunikacije; lociranje in potrditev avtentičnosti izoliranega osebja; zaščita izoliranega osebja in elementi sil iz zračnih in zemeljskih napadov; pomoč pri navigaciji;

oboroženo spremstvo; bojna zračna patrulja; podpora pri dotakanju goriva v zraku. Vodenje in poveljevanje ter odgovornosti morajo biti strogo določene s strani skupnega ali posamičnega koordinacijskega centra, saj je le tako zagotovljena primerna sinergija in učinkovita operacija posebnih sil za iskanje in reševanje. Posebne sile zahtevajo celovito in časovno ustrezno načrtovanje in koordinacijo s sodelujočimi elementi in so lahko sestavljene iz kateregakoli ali vseh naslednjih elementov.

Poveljniki enot:

Poveljniki enot morajo biti pripravljene nuditi pomoč pri CSAR (bojno iskanje in reševanje) dejavnostih pri lastnih akcijah in nuditi podporo pri iskanju in reševanju v drugih enotah. Podpora aktivnostim iskanja in reševanja mora biti planirana v skladu s potekajočimi napadalnimi in obrambnimi bojnimi operacijami in mora upoštevati sposobnosti in zmožnosti ostalih enot. Vse zahteve po iskanju in reševanju morajo biti posredovane koordinacijskemu centru po ustaljenih kanalih.

Zadolženi so tudi za sledeče naloge :

- zagotoviti, da določeno osebje pozna skupno doktrino iskanja in reševanja, skupne taktike, tehnike in postopke ter koncepte in postopke reševanja zračnih sil.
- usposobiti svoje osebje za poročanje zahtev ob preletih območij, kjer je izolirano osebje domnevno ali dejansko locirano;
- zagotoviti da so poročila o izoliranem osebju in načrti umikov določenih enot primerno in pravilno pripravljene, zaupni, sodobni in varovani.

Poveljnik misije na krovu:

Lahko je določen s strani posamičnega koordinacijskega centra ali nadrejenega poveljstva. Služi kot podaljšek koordinacijskega centra in če je tako zahtevano, določi poveljnika na kraju dogajanja. Poveljnik misije na krovu koordinira in nadzira misije v zraku za sile, ki so imenovane za podporo določeni operaciji iskanja in reševanja. Njegove naloge vključujejo koordiniranje radijske mreže posebnih enot, upravljanje leta letala k zadevnem območju in nazaj, koordiniranje za dodatno podporo posebnim silam, monitoring taktične zračne in zemeljske situacije na in okrog zadevnega območja.

Poveljnik vodi pomikanje posebnih sil k cilju. Katerikoli član posebnih sil za reševanje, vključno s poveljnikom, lahko priporoči konec reševalne operacije. Vloga poveljnika ob tem pa je, da upraviči nastalo situacijo z zahtevo po dodatnih podpornih silah ali da stori, kar koli je potrebno za dokončanje misije.

Poveljnik na kraju dogajanja:

Posameznik, določen za nadzor reševanja na kraju reševanja. Običajno ta vloga pripada vodji leta. Vloga poveljnika na kraju dogajanja mora biti jasna vsem sodelujočim v posebnih silah. Poveljnik na kraju dogajanja zagotavlja uspešno upravljanje reševanja na mnogokrat kaotičnem in sovražnem ciljnem območju.

Zračni nadzornik:

Lahko locira izolirano osebje pred prihodom ostalih elementov posebnih sil in običajno deluje kot poveljnik na kraju dogajanja dokler ne prispejo posebne sile. Prav tako lahko zagotovi dejansko in natančno oceno sovražnih aktivnosti na in okrog ciljnega območja.

Posamezni (padalski) specialist:

Je reševalni specialist, usposobljen za področja travmatske medicine, preživetja v ostrem okolju in tehnik pomoči pri umiku. Je temeljna vez med zemljo in zrakom pri reševanju osebja. Ima sposobnost hitrega odzivanja in deluje na šestih geografskih področjih: gore, puščava, arktično področje, mestno področje, džungla, voda, dan ali noč; vključno z prijateljskimi, sovražnimi ali občutljivimi območji. Njihovo usposabljanje vključuje preživetje, umik, odpor in pobeg; zdravniško oskrbo na mestu;

Spremljevalci reševanja:

V idealnih pogojih bi morala biti določena količina spremljevalnih letal namenjena in zagotovljena misijam iskanja in reševanja. Ta letala morajo biti taktična in sposobna za delovanje v višinskih pogojih in pogojih vzdržljivosti, saj ščitijo ostale elemente reševanja. Prav tako zagotavljajo pomoč pri navigaciji, oboroženo spremstvo in lociranje ter potrjevanju avtentičnosti izoliranega osebja. Običajno so zaželeni počasnejša letala.

Zračna patrolja za reševanje v boju:

Določena je za varovanje reševalne misije med potjo, do in od lokacije proti grožnjam iz zraka. Prav tako patroljira nad ciljnim območjem.

Ostale sile:

Ostale zračne sile lahko pomagajo pri lociranju izoliranega osebja in pri reševalnih operacijah.

Specialistične taktične ekipe:

So bojne sile na zemlji, določene k poveljstvu posebnih operacij zračnih sil.

2.2.2 Vozila za vrnitev:

Običajno so osnovna in rezervna vozila za vrnitev dostavljena po zraku na ciljno območje z namenom pobiranja izoliranega osebja. Formacija zagotovi dodatno letalo za umik in nudi podporo v primeru, da osnovno vozilo naleti na težave. V končni fazi je za nadaljevanje misije kot posameznik odgovoren vodja formacije vozil za vrnitev ali poveljnik na krovu, ki se običajno nahaja na določeni točki v bližini območja pobiranja izoliranega osebja.

Reševalni dodatki »ob krilu«:

Igrajo pomembno vlogo pri širitvi možnosti delovanja helikopterjev z dotakanjem goriva v zraku. Optimalno so zmožni tudi izkrcavanja osebja, ter dostavljanja opreme izoliranemu osebju, če je reševanje prekinjeno.

2.3 NAPRAVA ZA ISKANJE IN REŠEVANJE

Nova generacija sistema za iskanje in reševanje je zelo zanesljiva, z vgrajenim prenosnim GPS sprejemnikom. Delovati mora kjer in kadar koli in v vseh vremenskih razmerah. Oprema mora biti lahka, majhna, ročno operativna in enostavna za uporabo z zmožnostjo avtomatskega aktiviranja in delovanja, če je preživel ranjen ali nezavesten.

Glavne zahteve za iskanje in reševanje so da zagotavlja hitro in uspešno iskanje in reševanje letalskih posadk. Mora biti enostavna za uporabo, lahka in delovati mora v ekstremnih pogojih čim dlje.

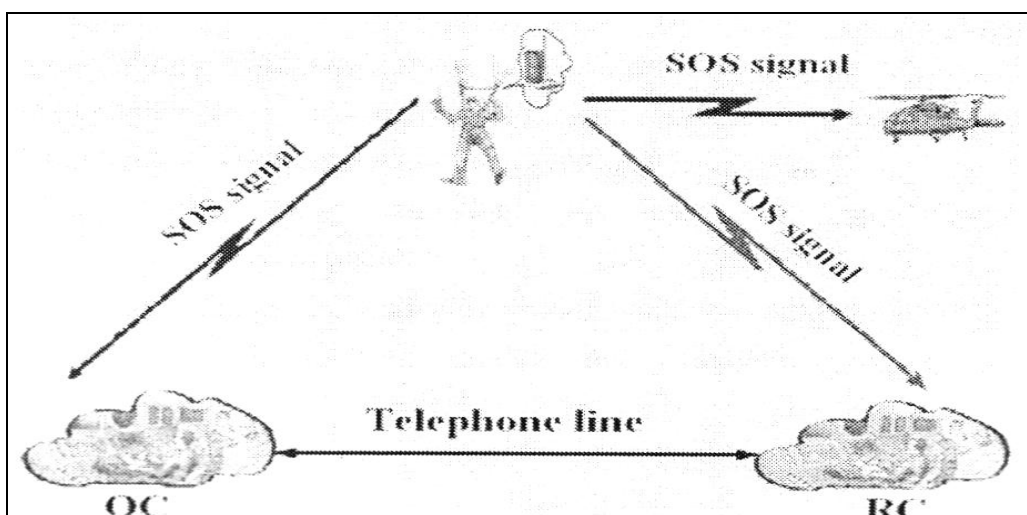
Sistem iskanja in reševanja vsebuje:

- osebni radijski lokator
- prenosna oprema zrakoplova
- center za iskanje in reševanje

2.3.1 Delovanje naprave SAR (iskanje in reševanje) :

Kadar pilot pristane na zemlji je nujno, da je opremljen z opremo SAR (iskanje in reševanje).

Slika 1: Reševalna misija, pilota- ki zapušča strmoglavljeno

OC-operating center (operativni center), RC-rescue center (reševalni center)

Vir: Scientific-technical Review, Vol LVI, No 1, 2006, str.63

Ta oprema omogoča reševalni ekipi, da določi lokacijo poškodovane letalske posadke čim hitreje. V brezupni situaciji se pilot odloči, da se izstrelji iz letala in od takrat dalje se začne iskalno reševalna naloga. Postopek reševanja od trenutka izstrelitve do trenutka določitve lokacije posadke bo pojasnjen po principih delovanja AN/URT -140 in AN/PRC-149 enot iz Tadiran Spectralink. To je uprizorjeno na sliki 2 .

Tabela 1: Tehnične značilnosti SAR (iskanje in reševanje)

Tip naprave:	AN/URT -140	AN/PRC-149
Osnovna naloga	Ne-bojna SAR oprema	
Frekvenčno območje delovanja	121,5 MHz;243 MHz in 406,025 MHz	
COSPAS/SARSAT doseg	Več nastavljivih programov VHF/UHF (le AN/URT -140)	
Doseg	>46 km s sprejemnikom na letalu na 300 m 92 km s sprejemnikom na letalu na 3000 m	
Natančnost	<100 m z zunanjim GPS sprejemnikom	<100 m z vgrajenim GPS sprejemnikom
Identifikacija	Unikatna in nastavljiva ID koda	
Čas delovanja	Več kot 2500 h	
Pogoji delovanja	-40°C do 55°C delovanje -60°C do 85°C shranjevanje	
Vodoodpornost	150 m	
Baterija	72 ur-delovanje možnost zamenjave baterije na terenu baterije iz proste uporabe	
BIT/podporna oprema	Go/No-Go BIT	
Teža	680 g	
Velikost	6,6*11,8*3,2 cm	8,9*19,1*5,1 cm
Dodatki		Plavajoča daljinska kontrolna enota Pomožna slušalka Glasovni sintesajzer
Povezava		Koordinacijski center za reševanje

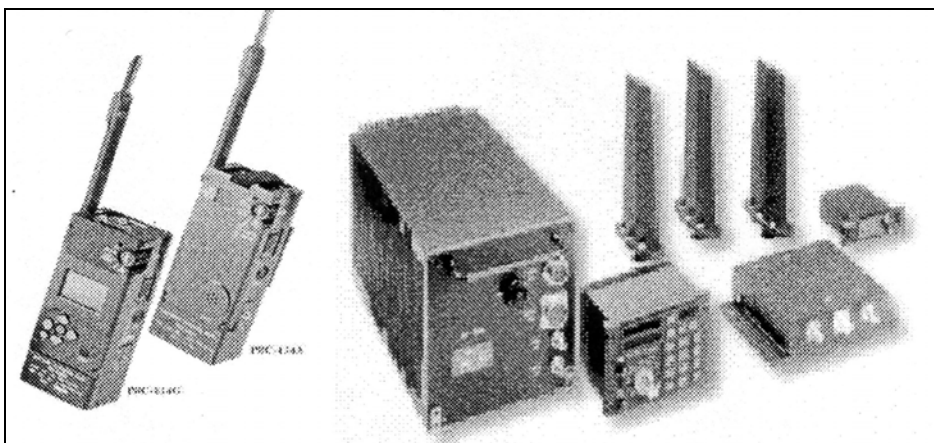
COSPAS-SARSAT SATELITOV (rusko-ameriški sistem satelitov za iskanje in reševanje).

Vir: Scientific-technical Review, Vol LVI, No 1, 2006, str. 63

Princip delovanja:

Ko mora pilot zapustiti letalo, se med izstrelitvijo avtomatično aktivira AN/URT-140, ki je pritrjena na pilotovem katapultnem sedežu. Naprava sočasno oddaja zemeljsko lokacijo, ki jo sprejema od GPS sprejemnika v trenutku izstrelitve. Ta naprava oddaja signal na frekveni 121,5 MHz in 243 MHz. Hkrati pa je poslan SOS signal na frekvenci 406,025 MHz do COSPAS-SARSAT SATELITOV (rusko-ameriški sistem satelitov za iskanje in reševanje). Signal iz satelita potuje do naprav v reševalnem centru in vsebuje: pilotovo pozicijo in unikatno identifikacijsko kodo. Reševalni center informacije o pilotovi lokaciji pošilja enotam za iskanje in reševanje.

Slika 2: Osebni radijski lokator za pilota in SAR (iskanje in reševanje) oprema v letalu

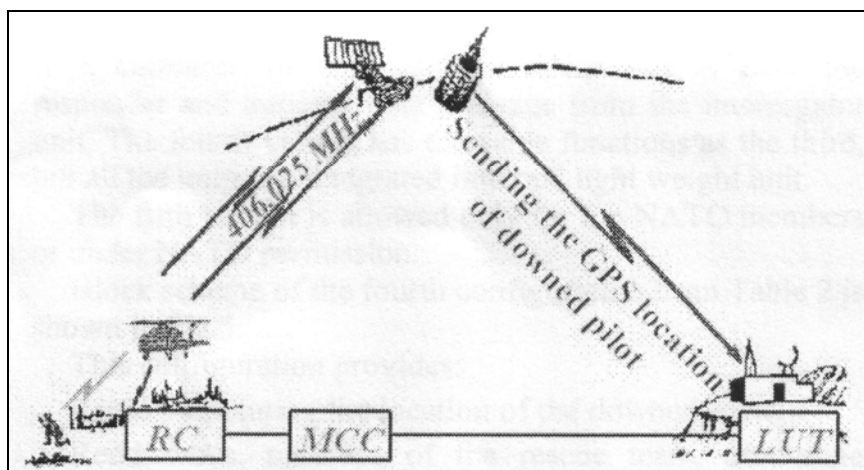
Vir: Scientific-technical Review, Vol LVI, No 1, 2006, str.64

Strmoglavljene pilot lahko:

- dovoli da naprava AN/URT-140 oddaja SOS signal ali jo izklopi
- vklopi napravo AN/PRC -149, ki jo ima na uniformi in začne oddajati SOS signal na vseh treh SOS frekvencah
- SOS signal potuje do COSPAS – SARSAT satelitov in do reševalne postaje

Postopek je prikazan na spodnji sliki.

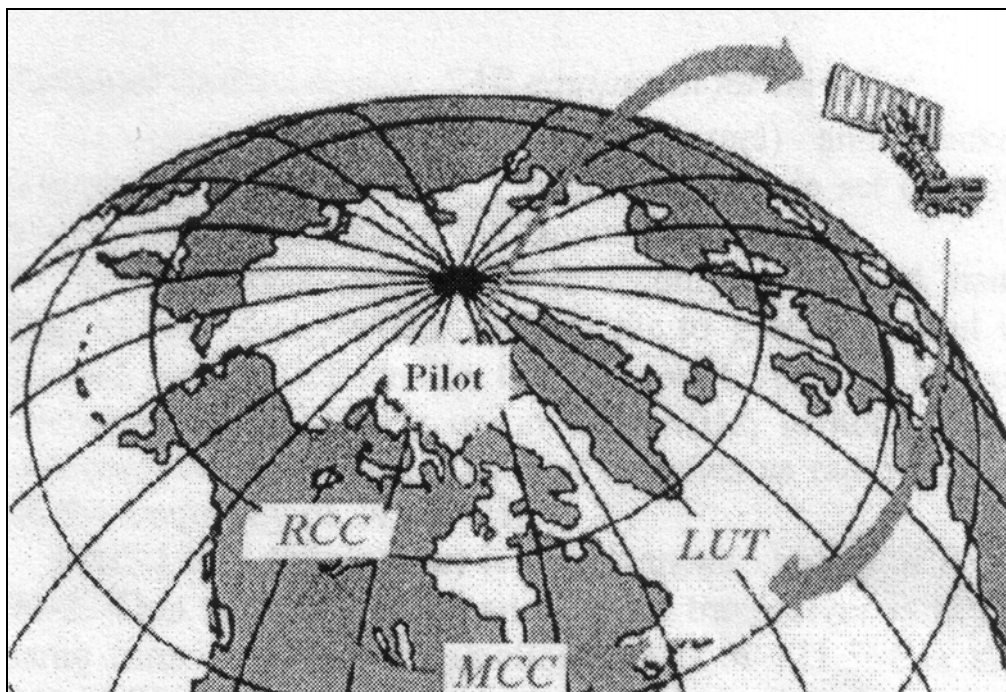
Slika 3: Iskanje in reševanje strmoglavljene posadke s pomočjo COSPAS – SARSAT satelitov

LUT-Local User Terminal (lokalni uporabniški terminal), MMC-Mission Control Center (kontrolni center misije), RC-Rescue Center (reševalni center)

Vir: Scientific-technical Review, Vol LVI, No 1, 2006, str.64

Slika 4: Povezava med strmoglavljenim pilotom in satelitom

Vir: Scientific-technical Review, Vol LVI, No 1, 2006, str.64

Če je pilot nezavesten, naprava pritrjena na njegov katapultni sedež oddaja SOS signal dokler ne prispe reševalna enota ali ne zmanjka baterije.

Če je pilot pri zavesti je njegova odločitev ali dovoli da naprava pritrjena na njegov katapultni sedež oddaja SOS signal ali jo izklopi. Pilot lahko vklopi napravo, ki jo ima v obleki ali čaka, da ga poiščejo reševalne enote.

Naprava AN/URT-140 oddaja identifikacijsko kodo in zemeljsko lokacijo (koordinate) do COSPAS/SARSAT sistema če je naprava opremljena z vgrajenim GPS sprejemnikom.

Naprava AN/PRC-149 pošilja le zemeljsko lokacijo COSPAS/SARSAT sistemu. Komunikacija med strmoglavljenim pilotom in sateliti je prikazana na zgornji sliki 4.

Satelit sprejema SOS signal in ga pošilja najbližji lokalni postaji, ki ga nato pošilja poveljstvu enote za reševanje. Poveljstvo nato informacijo o pilotovem položaju pošlje reševalnemu centru, ki obvesti helikopter in ga pošlje po pilota.

2.3.2 Izvedba operacije iskanja in reševanja

Reševalne zračne sile prejmejo obvestilo o izoliranem osebju iz poveljstva združenih sil in kontrolne strukture. Čeprav začnejo reševalne sile delovati takoj po obvestilu o incidentu, običajno ne napredujejo v srednja ali visoko ogrožena območja dokler ni potrjena lokacija in možen kontakt. Prav tako je potrebno pred nadaljevanjem reševanja ugotoviti in potrditi identiteto izoliranega osebja. Reševanje vključuje:

- ugotovitev problema in obvestilo o njem;
- oceno situacije;
- načrtovanje misije;
- angažiranje vozil za reševanje;
- zagotovitev dotakanja goriva, na vseh možnih lokacijah
- spustitev na sovražen teritorij z namenom lociranja izoliranega osebja;
- lociranje izoliranega osebja;
- potrditev istovetnosti izoliranega osebja;
- umik s sovražnega teritorija;
- spust v primerno prijateljsko bazo.

Začetni dogovor:

Ko pride do potencialne CSAR (iskanje in reševanje) situacije, mora biti preko ustaljenih kanalov ali ostalih razpoložljivih sredstev takoj obveščen posamični koordinacijski center. Ta center nato prevzame vse koordinacijske odgovornosti za misije, ki vključujejo izolirano osebje zračnih sil. V sodelovanju s skupnim koordinacijskim centrom koordinira primerne reševalne sile in elemente. Čas reagiranja in koncept operacije je odvisen od sovražne grožnje, pogojev v okolju, sredstev na razpolago in drugih faktorjev.

Vzpostavitev zveze z izolirano osebo/posadko:

Če okoliščine to dopuščajo, mora izolirano osebje vzpostaviti zanesljiv radijski kontakt s svojimi nadrejenimi če je le mogoče. V sovražnem okolju morajo biti vsi prenosi čim krajši v izogib odkritju in kompromitiranju lokacije. V primeru, da razmere dopuščajo, naj bodo prenosi dovolj dolgi za posredovanje ključnih informacij o lokaciji.

Zračna plovila za reševanje:

Čeprav imajo oborožitveni sistemi zračnih sil vsi zmožnost podpore CSAR operacijam, imajo zračne sile določena posebna letala in helikopterje, posvečene reševanju osebja in izvajanju reševalnih operacij. Helikopterji s posebno opremo delujejo v okolju srednjih groženj in uporabljajo postopke izogibanja grožnjam, elektronske protiukrepe na krovu in obrambne sisteme, različne infrardeče in radarske sisteme in opremo za nočni vid. Posebej opremljena servisna letala za dotakanje goriva delujejo predvsem na nivoju manjših groženj in uporabljajo enake postopke kot helikopterji. V visoko ogroženem okolju delujejo posebno opremljena letala.

Pomisleki o uporabi različnih virov:

Zračne sile bi morale ugotoviti zmožnosti sovražnega naroda, ostalih služb, funkcijskih komponent in multinacionalnih sil med vsemi fazami planiranja reševalne misije. V nizko ogroženem okolju viri lahko odgovarjajo na reševalne naloge z minimalno količino planiranja misije. Operacije v srednje ogroženem okolju zahtevajo časovno in natančno obveščanje in bolj obsežno načrtovanje misije. Misije v visoko ogroženem okolju zahtevajo obsežno zmanjšanje sovražnih groženj in zahtevajo zelo obsežno načrtovanje misije in veliko število reševalnih sil ali povezanost z ostalimi silami, usposobljenimi za delovanje v visoko ogroženem okolju.

Iskalne operacije:

Koncept bojnega iskanja povezan z iskanjem in reševanjem zračnih sil je zelo omejen v obsegu. V večini primerov je primarno elektronski. Ranljivost reševalnih virov v ogroženem

okolju predpostavlja obsežne operacije raziskovanja terena. Reševalne sile se primarno posvečajo povrnitvi izoliranega osebja iz predhodno ugotovljenih geografskih pozicij.

Potrditev identitet iskanega osebja:

Med bojnimi operacijami je lahko povrnitev osebja odvisna od zgodnje identifikacije. Izolirano osebje namreč ni vrnjeno na prijateljsko ozemlje dokler ni potrjena njihova identiteta. Učinkovit sistem prepoznavanja je bistven pri zaščiti reševalnih sil pred sovražnikovim zajetjem. Zato morajo biti prepoznavni podatki strogo nadzorovani in uporabljeni na način, ki ohranja varnost. Elementi reševanja so med fazo vrnitve osebja izjemno ranljivi in zato potrebujejo natančne in zanesljive prepoznavne informacije. Izolirano osebje in reševalne sile se morajo predvsem zavzemati za to, da prepoznavne informacije niso nikoli kompromitirane. Informacije morajo biti uporabljene na način, ki zagotavlja prepoznavnost izoliranega osebja tudi na daljša obdobja. Obstajajo številna sredstva za identificiranje izoliranega osebja v sovražnem okolju, vključno z različnimi podatki o izoliranem osebju, kodiranimi besedami, pisma, številke in vidni signali. Delitev odgovornosti v postopkih mora biti objavljena v primernih smernicah oziroma direktivah.

Upravljanje tveganja:

Reševanje osebja z ogroženih območij je nevarno. Čeprav tveganje ne more biti nikoli popolnoma odstranjeno, je lahko vsaj uspešno upravljano in omejeno s kombinacijo previdnega načrtovanja, odstranjevanja težav in aplikacije zdravorazumskih tehnik. Formalni proces upravljanja tveganja vključuje: identificiranje tveganj, ocenjevanje tveganj in pozitivnih plati ter upoštevanje stvari, ki zmanjšujejo tveganje, odločitev kaj storiti, delovanje v smeri odločitve, pregled posledic odločitve in prilagajanje postopkov za naslednjič.

Reševalne operacije bi morale biti načrtovane tako v začetni kot nadaljevalni fazi na področju vseh vojaških operacij, kjer se lahko pojavijo sovražne akcije. Uspešne reševalne operacije zahtevajo tudi natančne analize groženj, premisleke o stroških in pridobitvah in določanje prioritet kot pri vseh ostalih vojaških operacijah. Sovražnik lahko izkorišča nevrnjeno osebje za vpliv na izide operacije. Reševalne misije ne smejo:

- po nepotrebnem tvegati izolacije dodatnega osebja;
- rutinsko izpostavljati unikatnih, zelo pomembnih elementov ekstremnim tveganjem, ali
- dovoliti, da se celovita vojaška situacija poslabša.

Poveljniki na vseh nivojih operacije morajo pretehtati možnosti povrnitve izoliranega osebja in psihološkega vpliva tistih, ki se zavedajo truda pri tem, nasproti potencialni izgubi dodatnih virov in vpliva odvrnjenih virov za reševanje na potekajoče bojne operacije. Velikokrat predstavlja izziv poveljnikom to, da slepo navdušenje ne zamenja profesionalnega načrtovanja upravljanja tveganja. Poveljnikom in načrtovalcem mora pri odločanju pomagati tudi skupni koordinacijski center.

Operativni razmisleki:

Reševanje je neločljivo povezano z bojnimi operacijami in mora biti upoštevano v celotnem obsegu bojnih operacij. Zaradi dinamične narave reševanja in njegove potrebe po fleksibilnosti je potrebna previdna integracija v letalske sile in posebej določeno razlikovanje pristojnosti. Reševalne operacije morajo biti ustrezno koordinirane z ostalimi bojnimi komponentami. Letalsko osebje, ki izvaja ali podpira reševalne operacije, mora podrobno poznati pravila delovanja. To je še posebej potrebno pri nebojnih operacijah, saj med njimi organizacijska struktura in struktura odgovornosti ni tako jasno razvidna kot med vojno, zato se povečajo možnosti za zmedo.

2.4 OKOLJA GROŽENJ

Ključno pri načrtovanju CSAR misije je upoštevanje sovražnih groženj. Časovno ustrezni obveščevalni podatki so kritični pri določanju nivojev sovražnih groženj. Če so podatki, ki so na voljo, nezadostni za oceno grožnje, je potrebno zbrati dodatne podatke. Poveljniki morajo upoštevati ne le zmožnosti reševalnih sil, pač pa tudi zmožnosti ostalih razpoložljivih virov. Grozeče okolje določa sovražnikovo sposobnost odkrivanja in uničevanja reševalnih letal.

Nivo ogroženosti okolja zahteva celovito načrtovanje misije povezano s časovno ustreznimi informacijami in natančno določenim vodenjem in poveljevanjem. Sistem za podporo misijam zračnih sil je lahko uporabljen za optimiziranje učinkovitosti planiranja, uporabljena pa morajo biti vsa informacijska orodja za zagotovitev čim boljšega razumevanja situacije. Specifične operacije, ki so potrebne za načrtovanje pred misije in oblikovanje odločitev o začetku misije vključujejo grožnjo, vreme, teren, cilj, kode, koridorje varnega prehoda in točke za dotakanje goriva v zraku. Bistvena je neposredna komunikacija s posamičnimi koordinacijskimi centri in skupnim koordinacijskim centrom ter ostalimi nadzornimi elementi.

2.4.1 Grozeče okolje delimo na tri splošne intenzivnostne nivoje: nizko, srednjo in visoko

2.4.1.1 Nizka stopnja ogroženosti

Nizko ogroženo okolje vsebuje široko razpršene, malo koncentrirane sovražne sile in elemente z majhno sposobnostjo rekonstrukcije. Oborožitveni sistemi vključujejo manjša ročna orožja, lahko optično namerjeno protiletalsko artilerijo do 0.50 kalibra, raketne granate in ročne infrardeče sisteme. Taktike in tehnike, ki jih angažirajo prijateljske sile, običajno ne zahtevajo velike mere načrtovanja pred začetkom izvajanja reševanja, okolje pa dovoljuje uporabo pasivnih protiukrepov za izogibanje detekciji in delovanju sovražnih sil.

2.4.1.2 Srednja stopnja ogroženosti

Srednje ogroženo okolje vsebuje večjo količino groženj: koncentracija, mobilnost in tipi sovražnikovih orožij običajno zahtevajo tako pasivne kot tudi aktivne protiukrepe za izogibanje ali zmanjševanje groženj in preprečevanje delovanja sovražnih sil. Oborožitveni sistemi običajno vključujejo sisteme nizkih groženj, letala s pomanjkanjem sposobnosti pregleda in sestreljevanja. Reševalne sile morajo izvesti obsežno pripravo pred misijo in

načrtovanje na kraju. Med izvajanjem misije morajo določene enote izvajati obsežne taktike za izogibanje in tehnike za umik, protiukrepe in obrambne ukrepe na krovu, zatiranje zunanjih groženj in nočne operacije. Sovražnik lahko poseduje tudi omejene radarske in elektrooptične zmožnosti srednje ravni in delno integriran zračni obrambni sistem.

2.4.1.3 Visoka stopnja ogroženosti

Visoko ogroženo okolje vsebuje sovražne sile na obsežno pokritem ozemlju, gosto koncentrirane in sposobne hitre rekonstrukcije in mobilnosti. Sovražno orožje vključuje, moderne zemeljske radarje, sisteme za takojšnje opozarjanje, elektronske protiukrepe, integrirano protiletalsko artilerijo in letalstvo s pregledno in sestreljevalno sposobnostjo.

Visoko ogrožena okolja so karakterizirana s popolnoma integriranimi sistemi za zračno obrambo, komando in nadzor ter elektronske vojne zmožnosti, ki resno omejujejo zmožnosti zračne podpore reševanja. Zemeljske sisteme je težko onesposobiti ali uničiti. Operacije v visoko ogroženem okolju zahtevajo obsežno in podrobno načrtovanje misije za premagovanje groženj. Če sovražni radarski in ostali sistemi odkrijejo reševalne sile, to običajno povzroči njihovo uničenje.

2.5 POGOJI ZA USPEŠNOT ISKALNO REŠEVALNIH AKCIJ

Velik pomen pri iskalno reševalnih akcijah imajo tudi sledeči podatki, ki nam jih posredujejo različne službe:

Obveščevalna služba

Uspešne reševalne operacije zahtevajo časovno in podatkovno ustrezno podporo obveščanja in strokovnjakov. Funkcija obveščevalne službe bi morala biti nepogrešljiv del posamičnih koordinacijskih centrov in reševalnih enot. Obveščevalni strokovnjaki bi morali biti zaposleni v koordinacijskih centrih in delovnih reševalnih enotah. Nivo groženj na poti in na ciljnem območju določa primeren odgovor, vključno s taktikami, osebjem, sestavo sil in podporo. Obveščevalno osebje mora konstantno obnavljati podatke o poznanih in predvidenih zemeljskih, zračnih in morskih grožnjah reševalnim silam. Poznana jim mora biti geografija področja in lokalna politična in socialna klima prebivalstva. Reševalne misije postavljajo posebne zahteve pri načrtovanju misij in zahtevajo posebne strokovnjake z znanjem o reševalnih operacijah in potencialnih okoljih reševanja. Ker se informacije o grožnjah zelo hitro spreminjajo, morajo imeti obveščevalni strokovnjaki dostop do pravočasnih takojšnjih informacij iz vojaških ali nacionalnih virov. Prav tako morajo imeti sposobnost hitrega posredovanja podatkov posadkam na krovu. Rutinske funkcije morajo biti avtomatizirane, sistemi za načrtovanje misij pa usklajeni z obveščevalnimi bazami podatkov.

Službe in globalne informacije o površini zemlje:

Mape in zemljevidi, digitalizirani podatki o zemeljski površini in produkti posebnih služb so ključni za načrtovanje misij in bi morali biti skladni z zahtevami reševanja in iskanja osebja in oborožitvenimi sistemi, ki podpirajo operacijo.

Komunikacije:

Eden od najpomembnejših elementov uspešne reševalne operacije je hitra, zanesljiva in varna komunikacija. Vse reševalne sile bi morale biti zmožne komunicirati z minimalnimi motnjami

ali možnostmi prestrezanja. Komunikacijski sistemi morajo vsebovati presežne sposobnosti za varno posredovanje podatkov in glasovni prenos. Poznavanje sovražnikove komunikacijske opreme in postopkov lahko pogojuje uspešno uporabo spektra komunikacij. Vse osebje mora uporabljati ustrezne protiukrepe za zmanjševanje možnosti vdora v komunikacijo. Ključni pri optimalni uporabi komunikacij so načrtovanje, koordinacija in kratkost. Načrt reševanja mora vključevati tudi alternativna sredstva komunikacije in dejanja, ki bojo izvedena v primeru, da predvidena sredstva komunikacije zatajijo v katerikoli fazi izvajanja misije. Pri komuniciranju je zelo pomembno tudi to, da med komuniciranjem iskane osebe ter centri ne uporabljajo imen, ter da se uporablja izključno kodne besede. Da se ne izdaja sovražniku nepotrebnih informacij.

Načrtovanje podpore:

Podporo reševanju zagotavlja predvsem pravočasna identifikacija zahtev reševanja in vključitev v možnost izboljšanja delovanja sil ter časovno določeni podatki o silah in delovanju.

Karakteristike pozicioniranja in organizacije:

Reševalne sile morajo biti sposobne izvajati časovno občutljivo pozicioniranje in uporabo načrtovanih elementov zračnih ekspedicijskih sil. Reševalne sile so mobilne, fleksibilne in odzivne ter lahko delujejo z minimalno logistično podporo z minimalnim obveščanjem, če so ustrezno podprte s paketi pripravljenosti na mobilnost.

Upravljanje varnosti in tveganj:

Poveljniki najbolje ohranjajo zmožnosti reševalnih sil z minimiziranjem nepotrebnih tveganj specializiranega osebja, opreme in materiala. Varnostno osebje mora biti takoj obveščeno o tveganjih, povezanih z uporabo orožnega sistema. Popravne akcije morajo biti pazljivo uravnotežene, tako da zadovoljijo zahteve operacije in usposabljanja in uresničujejo cilje misije.

Varnost informacij je ključna za reševalne sile od začetnih faz načrtovanja preko poteka do zaključka misije. Varnost operacij mora biti upoštevana na vseh fazah načrtovanja in izvajanja z identifikacijo, nadzorovanjem in zaščito indikatorjev in dogajanj, povezanih z operacijo. Neuspešno implementiranje varnostnega programa lahko povzroči kompromitiranje misije in izgubo osebja in virov.

Vojaško zavajanje:

Poveljniki in načrtovalci misij bi morali vključiti zavajanje v vse bojne načrte in posamezne misije. Tehnike vojaškega zavajanja bi morale biti vključene že v zgodnje procese načrtovanja za uspešno podporo ciljem in izboljšanje uspeha celotne misije. Vojaško zavajanje pomaga poveljnikom ohranjati varnost operacije in vzpostaviti element presenečenja s posredovanjem napačnih informacij ali virov v smislu časa, kraja in količine. Vojaško zavajanje bi moralo dopolnjevati normalen potek operacij.

Klima in vreme:

Zračne sile za reševanje zahtevajo dejanske in natančne podatke o vremenskih pogojih med vsemi fazami načrtovanja, delovanja in umikanja s pozicij. To omogoča reševalnim silam, da uporabljajo vremenske pogoje v svojo korist. Opazovanje vremena je deljena odgovornost vseh sodelujočih v reševalni misiji.

Astronomski pogoji:

Sončni vzhod in zahod, lunin vzhod, lunine faze, predvidena svetloba, hidrografični podatki... delujejo na enak način kot vremenski podatki. Astronomski pogoji igrajo pomembno vlogo pri časovnici in tempu reševalnih operacij in bi morali kot taki biti upoštevani kot kritični načrtovalni faktorji reševalnih operacij.

Tehnološki premisleki:

Uspešnost reševalnih misij je običajno odvisna od najmodernejših tehnologij. Nujno je, da so opremljene z najnovejšim orožjem, sistemi, navigacijskimi sredstvi in sistemi za lociranje osebja. S tem je zagotovljena kontinuirana integracija z ostalimi bojnimi operacijami.

2.6 USPOSABLJANJE

Za zagotavljanje medsebojnega sodelovanja in mehkega prehoda v boj morajo vodilni zračnih sil izvajati redne vaje s primernim osebjem. Poveljniki na vseh nivojih morajo vajam prisostvovati, da se bolje spoznajo s kompleksnostmi in podrobnostmi doktrine in operacij iskanja in reševanja.

Odgovornosti poveljnika:

- Poveljniki morajo prevzeti aktivno vlogo v ocenjevanju lokalnih programov usposabljanja, saj s tem zagotovijo da usposabljanja dosegajo merila pripravljenosti na prave spopade.
- Poveljniki morajo poskrbeti za to, da so vse posadke, načrtovalci in podporno osebje temeljito seznanjeni z načeli v operativnih dokumentih in da jih znajo uporabljati na dejanskem in taktičnem nivoju.

Posadke:

Člani letalskih posadk morajo biti pripravljene pomagati reševalnim silam s tem, da so seznanjeni s taktikami, tehnikami in postopki reševalnih sil ter osebnimi tehnikami preživetja.

3 SAMOSTOJNO REŠEVANJE ENOTE IZ SOVRAŽNEGA OBMOČJA

3.1 NAČRT DELOVANJA (AKCIJE)

Priprave so zahtevane za vse misije. Med načrtovanjem je potrebno upoštevati, kako se izogniti ujetju in se vrniti v svojo enoto. Načrti morajo biti pripravljene v skladu z veljavnimi postopki delovanja enote. Prav tako je potrebno upoštevati potek akcije, ki jih bo posameznik ali enota izvajala

Obveščevalne skupine pripomorejo k pripravi osebja za načrtovanje (naključne) akcije z predhodno pridobljenimi informacijami iz področnih študij. Priprava pred misijo vključuje tudi zaključen del načrta. Raziskovanje, potrebno za razvoj načrta, pripomore k seznanjanju s tekočo situacijo na območju predvidene misije. Načrt predvsem služi temu, da reševalne sile iz njega izvedo najverjetnejša dejanja enote v primeru, da se mora enota umakniti v izogib ujetju.

Priprave se pričnejo že pred načrtovanem misije. Mnogi deli načrta so ustaljeni postopki delovanja enote. Priporočljivo je, da načrt delovanja vključuje že v vsakdanje usposabljanje in priprave.

Načrt predstavlja celoten postopek za vrnitev pod prijateljski nadzor, napisan je v formatu zaporedja operacije. Razumljiv načrt je pomembna pridobitev za vojaka, ujetega za sovražnikovo črto, ki se mora izogibati ujetju. Iz tega načrta je za posameznika potrebno vedeti območje delovanja enote v kateri se nahaja ali možna območja misije.

Mnogi odprti ali zaprti viri vključujejo informacije, potrebne za zaključitev načrta:

Odprti viri: so na primer: časopisi, revije, knjige o državah ali območjih, področne študije, televizija, radio, osebe, ki jim je teren poznan in knjižnice.

Zaprti viri: so lahko področje študije, ocene območij, vodiči za preživetje, izogibanje, odpor in umik, razni zaupni področni priročniki in obveščevalna poročila.

Po vstopu na območje misije se neprestano osvežuje načrt na osnovi sprememb misije in novih obveščevalnih podatkov. Tak načrt je vodilo, glede na trenutno situacijo se lahko določene dele spreminja. Je pa lahko tudi sredstvo reševalnih sil, na podlagi katerega lahko določajo lokacijo enote na sovražnikovem ozemlju in ključ po katerem, začne enota s premikom, ter bistveno orodje za preživetje in vrnitev enote na prijateljsko ozemlje.

3.1.1 Dogovorjeni postopki delovanja

Dogovorjeni postopki delovanja enote so pomembni za usklajevanja načrta. Ko se sooči z nevarno situacijo, ki zahteva takojšnjo akcijo, in ni časa za tehtanje različnih možnosti, to je čas za reagiranje. Elementi dogovorjenih postopkov delovanja lahko vključujejo, a niso omejeni le na:

- velikost ekipe za premike (tri do štiri osebe na ekipo);
- komunikacije ekipe (tehnične in netehnične);
- bistvena oprema;
- akcije na nevarnih območjih;
- tehnike signaliziranja;
- urjenje takojšnjih akcij;
- postopki povezovanja;
- naprave in postopki za helikoptersko reševanje;
- varnostni postopki med premikom in v skrivališču;
- zbirne točke;

Vaje delujejo učinkovito za utrjevanje spretnosti v dogovorjenih postopkih delovanja in zagotavljajo priložnosti za ocenjevanje in izboljšanje.

3.1.2 Obveščanje o premiku

Izolirana enota ima na voljo nekaj splošnih postopkov delovanja z namenom izogibanja ujetju skupine ali posameznikov. Ti postopki pa niso postopki, ki jih lahko poveljnik izbere namesto prvotne misije. Določene misije ne more enostavno spremeniti. Namesto tega lahko omenjene postopke začne uporabljati šele po zaključku določene misije, če enota ne more dokončati zadane naloge (zaradi izgub v boju) ali če prejme ukaz, da odstrani svojo enoto s trenutne pozicije. Če take akcije niso možne, lahko poveljnik določi, naj se enota poskuša premakniti in vrniti na ozemlje prijateljske kontrole. V katerem koli primeru pa velja, da dokler obstaja komunikacija z nadrejenimi, le-ti sprejemajo odločitve.

Če poveljnik enote zgubi vezo z nadrejenim poveljstvom, mora odločiti sam o tem, ali bo izvajal premik ali bo čakal. Svojo odločitev mora nasloniti na različne dejavnike, vključno z misijo, hrano in orožjem, ki je na voljo, žrtvami, možnostjo rešitve s strani prijateljskih sil in taktično situacijo. Poveljnik izolirane enote se sooča tudi z drugimi vprašanji. Kateri postopek delovanja bo povzročil največjo škodo sovražniku? Kateri postopek delovanja bo pripomogel k zaključku celotne naloge nadrejenega poveljstva?

Skupina za premike opravi izvedbeni del načrta, ko dobi ukaz s strani nadrejenega poveljstva, če pa ni zveze z nadrejenimi, potem preživeli z najvišjim činom odloči, da situacija zahteva umik pred zajetjem ali uničenjem enote. Poveljnik skupine za premik prejema ukaze preko vnaprej določenih signalov. Ko je signal za umik pred zajetjem dan, mora biti hitro posredovan vsemu osebju. Potrebno je obvestiti nadrejeno poveljstvo, če je to mogoče. V nasprotnem primeru, morajo vodje vedeti, da se je organiziran odpor končal in organiziran nadzor prenehal. Vodenje in poveljevanje sta sedaj v rokah poveljnika skupine ali posameznika in se vrnete k višjemu organizacijskemu nadzoru šele, ko je dosežena prijateljska črta.

3.1.3 Izvajanje premika

Po prejemu ukazu se skupina zbere že na prej določeni točki. To je točka, kjer se člani skupine zberejo in dejansko začnejo premik. Izbrana mora biti preiščljeno in previdno med načrtovanjem s pomočjo zemljevida. Ko je skupina na območju, potrdi začetno zbirno točko ali izbere primernejšo. Vsi člani skupine morajo poznati svojo lokacijo. Začetna točka premika mora biti enostavna za jo najti ter dostopna v najkrajšem času. Ob vsem tem pa je dana velika pozornost na izogib ujetju enote oziroma posameznika.

Ko se skupina zbere na začetni točki premika, mora:

- dati prvo pomoč
- popisati opremo (ugotoviti kaj pustiti, uničiti ali vzeti s seboj);
- izvesti maskiranje
- zagotoviti, da so vsi seznanjeni z možnimi skrivnimi lokacijami;
- zagotoviti, da vsi poznajo primarne in alternativne točke zbiranja do skrivnih lokacij;
- vedno skrbeti za varnost;
- razdeliti skupini na manjše elemente; idealno je 2 do 3 člani; lahko pa vključuje tudi več posameznikov glede na opremo skupine in izkušnje;

Premik z namenom vračanja k prijateljskemu nadzoru je najnevarnejši del načrta, ker je enota v tem delu najbolj ranljiva. Običajno je premik najbolje opraviti ponoči, ker tema omogoča lažje skrivanje. Ko se enota premika, se mora izogibati naslednjemu, pa čeprav zahteva premik več časa in energije:

- ovire in pregrade;
- ceste in tračnice;
- naseljena območja;
- vodne poti in mostovi;
- naravne smeri tokov;
- strukture, ki jih naredi človek;
- vse civilno in vojaško osebje;

Premik na sovražnikovem območju je zelo počasen in preiščljen proces. Počasneje kot se premika enota in previdnejši ko so, večje je možnost za uspeh. Največjo varnost se doseže z uporabo lastnih čutov. Uporabljati oči in ušesa za odkrivanje ljudi prej ko oni odkrijejo nas, večkrat se je potrebno ustaviti in poslušati. Podnevi se opazuje pot po kateri se pozneje nadaljuje pot. Razdalja, ki jo je potrebno premagati preden se enota skrije, je odvisna od sovražne situacije, zdravja enote, terena, razpoložljivosti kritja in zavetja za skrivanje ter obsežnosti še nedokončane naloge. Ko pride enota do območja, kjer se lahko skrije, izbere prostor, pri izbiranju prostora morajo imeti v mislih naslednjo formulo:

- zlit se z okoljem,
- nizka drža,
- nepravilna oblika (razbitje silhuete),
- osamljen prostor;

Izogibati se je potrebno že obstoječih stavb in zaklonišč. Običajno je najboljša možnost, se splaziti v najgostejše rastlinje, kar se ga najde. Kakršnokoli obliko zaklonišča se gradi le v primeru mrzlega vremena in puščavskega okolja. Pri gradnji je ravno tako potrebno upoštevati prej navedene alineje.

3.1.4 Aktivnosti na skrivnem prostoru

Ko enota locira skrivni prostor se ne sme premikati naravnost tja. Uporabiti je potrebno tehniko zavajanja za premik na pozicijo izven skrivnega prostora. Posameznik se mora večkrat ustaviti in poslušati preden se premakne na skrivni prostor; na tem mestu morajo biti previdni, omejiti premikanje in aktivnosti na varnost, počitek, maskiranje in načrtovanje naslednjih korakov.

Ohranja se varnost z opazovanjem in poslušanjem. Če se opazi sovražnika, naj osebje, ki je zadolženo za stražo opozori ostale, tudi če je v načrtu ob odkritju sovražnika ostati skrit in nepremičen. Vse je potrebno obvestiti zato, da se vsi zavedajo nevarnosti in so pripravljeni reagirati.

Če posameznik zapusti skupino, mu mora poveljnik dati napotke, kako postopati, ko je izven skrivnega prostora.

Zelo pomembno je, da skupina ostane zdrava in spočita ter pozorna medtem ko se premika po sovražnikovem ozemlju, da bi se izognila ujetju. Izkoristiti je potrebno vsako priložnost za počitek, a zato se še ne sme zanemariti varnosti. Organizirano je potrebno izvajati stražo, tako da bodo imeli vsi člani skupine enako možnosti za počitek. Oskrbeti je treba poškodbe, pa če so še tako majhne, kajti izguba zdravja pomeni izgubo sposobnosti za premikanje in preživetje, ter s tem se še upočasniti enoto.

Maskiranje je pomembno z vidika premika in varovanja skrivnega mesta. Maskiranje mora biti popolno, posamezniki morajo biti zlit z okoljem na skrivnem mestu. Uporablja se naravne ali ročno izdelane materiale. Če se dodaja kakršenkoli maskirni material skrivnemu mestu se ne sme rezati rastlinja v ožji okolici.

Med postankom na tem mestu se seznanijo skupino z trenutno lokacijo, ter se prične z načrtovanjem nadaljnjih aktivnosti in pripravljajo načrt za premik. Načrtovanje premika, ekipa izvaja s pomočjo zemljevida. Najprej se izbere naslednje skrivno območje, določi se osnovne in pomožne poti. Pri izbiri poti se ne uporablja ravnih linij, uporabi se eno ali dve radikalni spremembi smeri. Izbira se poti, ki nudijo kritje, najmanj ovir in najmanjšo verjetnost za stik z ljudmi. Upoštevati je potrebno, da morajo biti ob poti lokacije, kjer je možno dobiti vodo. Za pomoč pri orientaciji se uporablja azimute, razdalje, koridorje. Ne sme se pozabiti načrtovati zbirne točke in točke ponovnega srečanja v intervalih ob poti.

Kar je še treba upoštevati, so dogovorjeni postopke delovanja skupine. Na primer: postopanja ob različnih situacijah, akcije ob opaženem sovražniku, ročni signali.

Ko je načrtovanje končano se je potrebno prepričati, da vsi poznajo in si zapomnijo celoten načrt. Člani skupine morajo vedeti razdalje, azimute za celotno pot do naslednjega skrivališča.

Preučiti morajo zemljevid in poznati teren, po katerem se bojo premikali, tako da bodo lahko med potjo samo preverjali podatke po zemljevidu.

Ne sme se zasedati skrivališča več kot 24 ur. Pot se nadaljuje ponoči, čez dan pa je potrebno ostati prikrit. Na skrivnem prostoru se omeji vse akcije že na prej omenjene, ter gibanje se omeji na največ 45 cm nad zemljo. Na tem mestu se ne kuri ognja niti pripravlja hrane, kajti dim in duh po hrani bi razkrila lokacijo. Potrebna je popolna maskirna disciplina, preden se prostor zapusti, ga je potrebno vrniti v prvotno stanje, s tem se prepreči zasledovanje.

3.1.5 Območja zaklonišč

Po nekaj dnevih premikanja in skrivanja, običajno treh ali štirih, se je potrebno premakniti v zaklonišča. To je območje, kjer lahko enota počiva, si opomore in pripravi hrano. Izbere območje blizu vodnega vira, vendar dovolj daleč, ker so vodne poti linije komunikacije.

Območje zaklonišča mora nuditi dovolj kritja za gibanje v njem in okoli njega. Ko je enota v zaklonišču, še vedno vzdržuje varnost, vedno je potrebno oskrbeti prostor z zadostnim številom straž. Delovanje v zaklonišču je enako tistemu v skrivališču, razen tega da se lahko nahaja enota tudi izven zaklonišča in išče ter pripravlja hrano. Dejavnosti v zaklonišču vključujejo:

- izbiranje in zasedanje naslednjega skrivališča (zavedati se je potrebno, da se enota nahaja še vedno v sovražnem območju)
- raziskovanje območja in iskanje virov ter možnih skritih poti
- nabiranje hrane (oreškov, jagod, rastlin); ko se išče hrano, je potrebno ohranjati varnost in se izogibati puščanju sledi za sabo; če se postavlja pasti za živali, jih je dobro zamaskirati in postaviti na prostor, kjer jih ljudje ne morejo odkriti; (vredno si je zapomniti, da lokalni prebivalci se mnogokrat premikajo ob vodnih poteh)
- pridobivanje vode znotraj območja zaklonišča; potrebno je biti previden in ne puščati sledi ob bregovih vodnih virov; premikanje naj bo po skalah ali deblih – to zmanjša sledi, ki bi jih sicer puščali za sabo;
- prostor za kurjenje ognja naj bo nekoliko oddaljen od zaklonišča; ta prostor se uporablja za pripravljanje hrane ali za vretje vode; maskiranje in zbris sledi prostora po vsaki uporabi; potrebno je biti previden, da dim in svetloba ognja ne ogrozita pozicije zaklonišča.

Tudi v zaklonišču je varnost prvotna skrb. Določi se posameznike za opravljanje posameznih nalog, da se omeji gibanje na območju, lahko se določi dve osebi, ki naj imata več nalog. Ne sme se zadrževati na območju zaklonišča več kot 72 ur.

3.1.6 Prečkanje meja

Če pride enota do prijateljske ali nevtralne države, se uporabi naslednje postopke prečkanja meje in povezovanje s prijateljskimi silami na drugi strani:

- naredi se skrivališče blizu meje in pošlje izvidnico, ki naj odkrije možno točko prečkanja meje;

- nadzoruje se točko prehoda meje najmanj 24 ur, odvisno od sovražne situacije;
- naredi se skico točke prečkanja, upošteva teren, ovire, rutine stražarjev in senzorne naprave ali žice. Ko je pregled končan, se izvidnica vrne k ostalim, poroča o ugotovitvah in načrtuje prehod ponoči;
- po prehodu meje se postavi skrivališče čim dlje od meje in poskuša locirati prijateljske pozicije; s tem da se ne razkrije lastne pozicije;
- glede na velikost skupine zadolžite 2 osebi za nadzorovanje potencialnega kraja povezave s prijateljskimi silami, ki naj tudi ugotovita ali je osebje res prijateljsko;
- kontakt s prijateljskimi silami se vzpostavi podnevi. Osebe, ki navezuje kontakt, mora biti neoboroženo, ne sme imeti nobene opreme in mora imeti pripravljeno pozitivno identifikacijo. Osebe, ki dejansko vzpostavlja povezavo, mora biti nekdo, ki je najmanj podoben sovražniku;
- med dejanskim kontaktom naj le ena oseba vzpostavlja povezavo; druga oseba zagotavlja varnost in opazuje točko povezave z varne razdalje; opazovalec mora biti dovolj oddaljen, da lahko opozori ostale, o morebitnih nevšečnostih;
- oseba, ki vzpostavlja kontakt, naj počaka, dokler oseba, ki jo kontaktira ne pogleda v njegovo smer, da je ne preseneti; nato vstane iz zavetja z rokami nad glavo. Nato sledi vsem navodilom, ki so mu dana. Izogiba se odgovorom na kakršnakoli taktična vprašanja in ne daje vtisa, da so poleg njega še drugi pripadniki skupine;
- ostale naj razkrije šele, ko potrdijo njegovo identifikacijo in ko se prepriča, da je dejansko vzpostavil stik s prijateljskimi silami.

Lahko se pojavijo jezikovne težave pri potrjevanju identitet. Ostala skupina mora medtem ohranjati varnost, biti potrpežljiva in imeti načrt, kako bodo postopali v primeru neljubih dogodkov.

V primeru vstopa na ozemlje nevtralne države, se preda njenim oblastem in tako postane zadržana oseba.

3.1.7 Povezava na robu bojišča/ na liniji prijateljskih sil

Če je enota ujeta med prijateljske in sovražne sile na območju ostrega vojskovanja lahko izbere možnost skrivanja in dopuščanja možnosti, da jo preidejo prijateljske sile. V tem primeru se lahko poizkusi povezati s prijateljskimi silami z njihovega zadnjega konca ob dnevni svetlobi. Če pa jo preidejo sovražne sile, naj se poskuša premakniti na zadnji konec sovražnih sil oz. sprednjo linijo prijateljskih sil med zatišjem ali pa se premakne na drugo območje fronte.

Dejanska povezava naj bo vzpostavljena, ko je to opisano pri povezavi ob prečkanju meje. Edina razlika je, da mora enota biti bolj previdna ob začetku vzpostavljanja stika. Vojaki v prvi liniji so bolj nagnjeni k temu, da najprej streljajo in pozneje sprašujejo, predvsem v obdobjih ostrega boja. Preden se poskuša vzpostaviti stik, je boljše biti v zaklonu oziroma vsaj v bližini.

3.1.8 Povezava s prijateljskimi patroljami in vrnitev pod prijateljski nadzor

Vzpostavljanje kontakta s prijateljskimi silami ali patroljami je ključni del premika in vračanja pod prijateljski nadzor. Vsa potrpežljivost, načrtovanje in težave bodo zaman, če ne bo enota izredno previdna pri vzpostavljanju kontakta s prijateljskimi silami. Prijateljske patrolje lahko tudi ubijejo osebje, ki se nahaja znotraj sovražnega območja, če je le-ti ne kontaktirajo pravilno. Mnogim žrtvam se lahko izognemo s previdnostjo pri kontaktiranju. Običajno je, da se vso previdnost opusti, ko se zagleda prijateljske sile. Potrebno je premagati ta nagib in razumeti, da je povezovanje s prijateljskimi silami zelo občutljiva situacija.

Če so prijateljske linije krožne oblike ali v obliki izoliranega tabora, je katerakoli stran iz katere bi se jim približali, sovražna smer. Ko ni možnosti za premik in poskusa povezave, je ena možnost, da se opazuje tabor in čaka, da se bo prijateljska patrolja napotila v vašo smer nahajanja ter s tem zagotovila možnost povezave. Lahko se tudi zasede pozicijo blizu tabora in poskuša na nek način usmeriti pozornost nase. Vendar pri vzpostavljanju prvega stika je potrebno mahati z kakršno koli belo stvarjo. Nato se sledi navodilom, ki jih da kontaktirana oseba.

Stalno je treba biti pozoren na prijateljske patrolje, saj le te lahko omogočijo vrnitev na prijateljsko območje. Vzpostavljanje stika je lahko nevarno zaradi misij bojnih in opazovalnih patrolj. Če se poveljnik odloči, da ne bo vzpostavljajal stika, lahko odredi opazovanje poti patrolje in pristopi k prijateljskim silam na približno isti točki. Opazovanje patrolj bo pomagalo izogniti se minam in ostalim pastem.

Ko se opazi patroljo, se ostane na poziciji in če je to možno se pusti patrolji naj se premika proti skupini. Ko je patrolja 25 do 50 metrov stran od skupine se ji signalizira in opozori nase s pozdravom, ki bi identificiral skupino.

Če skupina nima pri sebi ničesar belega, bo za pritegne pozornosti zadostovalo kos oblačila. Če je razdalja večja od 50 metrov, se bo lahko patrolja izognila stiku in obšla skupino. Če je razdalja manjša od 25 metrov, lahko član patrolje reagira v trenutku z izstrelitvijo smrtonosnega strela.

Ključno je, da je v času povezave dovolj svetlobe, da patrolja lahko identificira skupino.

Katerokoli tehniko povezovanja se izbere, je potrebno biti previden. Z vidika prijateljskih sil, patrolj ali osebja smo sovražniki, dokler se ne opravi pozitivna identifikacija.

4 VODNA BOJENA SKUPINA V NALOGAH ISKANJA IN REŠEVANJA NA KOPNEM

4.1 ISKANJE

Če teren, vegetacija, stanje iskanega osebja ali grožnja onemogoča iskanje iz zraka, je potrebno nadaljevati iskanje na zemlji. Zemeljske sile morajo najti iskano osebje in ga premakniti na boljšo pozicijo, kjer se lahko vkrcajo v helikopter.

Na ciljnem območju je včasih težko določiti dejansko lokacijo izoliranega osebja. Letalsko iskanje lahko predstavlja grožnjo za odkritje kasnejših letal za dvig, ostalih elementov ali iskanega osebja. Letalsko iskanje je zato lahko izvedeno le, če imajo reševalne sile možnost varnega manevriranja znotraj ciljnega območja. Trud mora biti izveden v smeri čim manjših možnosti sovražnikovega odkritja reševalnih elementov in izoliranega osebja.

Lokacija iskanega osebja ni v celoti znana ali pa je nivo groženj previsok za opravljanje zračnega iskanja. Zemeljsko ekipo na zemljo spusti reševalno vozilo, ki se nato umakne na varen kraj in počaka, da je natančna lokacija pobiranja določena, nato se vrne na kraj in pobere izolirano osebje.

Tehnika zračnih sil iskanja in reševanja v boju CSAR (bojno iskanje in reševanje) je specifična naloga, ki jo izvajajo reševalne sile z namenom povrnitve prizadetega osebja v vojnem obdobju ali ostalih vojaških operacijah. Obsega predvsem operacije, ki se osredotočajo na vrnitev ujetih, pogrešanih ali izoliranih oseb iz nevarnosti.

Poveljniki združenih sil običajno delegirajo odgovornost za vrnitev osebja področnim poveljnikom združenih sil. Področni poveljniki imajo primarno avtoriteto in odgovornost pri načrtovanju in izvajanju iskalnih in reševalnih akcij v podporo lastnim operacijam. Vzpostavljeni morajo biti tudi posamični centri za koordinacijo aktivnosti iskanja in reševanja pod okriljem skupnega centra za koordinacijo. Posamičen center za koordinacijo iskalnih in reševalnih akcij mora biti povezan tudi s centrom za izvajanje zračnih operacij.

Vodna bojna skupina

To je skupina angažirana na nivoju voda. Sestavljena je iz osnovne enote ter njej pridodanih enot za reševanje zastavljene naloge. Moč in sestava skupine je odvisna od naloge, zemljišča in aktivnosti nasprotnika.

Načelno je lahko sestavljena:

- poveljnika skupine,
- namestnika,
- eden do dva vezista
- skupina izvidnikov (4)
- ostrostrelec (1-2)
- eden do dva pripadnika inženirske enote
- sanitetno osebje (vsaj bolničarji za oskrbeti najnujnejše rane)
- najmanj dva strelca s puško mitraljezom

- ter strelci z osebno pehotno oborožitvijo.

Vodenje in poveljevanje je stalen proces, ki zajema:

- stalno zbiranje, proučevanje in ocenjevanje situacije,
- pripravo enot in vzdrževanje pripravljenosti,
- odločanje,
- organiziranje sobojevanja in sodelovanja,
- izdajanje povelj in ukazov,
- kontrolo izvajanja,
- pomoč podrejenim.

Kot pri vsaki izvršitvi naloge je potrebno tudi pri reševanju skupin oz. posameznikov iz sovražnikovega območja najprej izvesti izvidovanje. Kajti le z zadostno količino podatkov lahko uspešno opravimo zadano nalogo.

Pri pripravi na izvidovanje je potrebno dobro pregledati topografske karte, če je le možno uporabiti zračne posnetke terena, gorsko vodniško literaturo, razne fotografije objektov, sheme...

Veliko koristnih informacij se lahko pridobi pri posameznih službah, oblasteh, prebivalstvu in preko medijev. Poveljnik skozi proces odločanja na podlagi zgoraj navedenih elementov najlažje dobi vpogled v teren in pogoje, s katerimi bo uspešno in zanesljivo opravil nalogo. Če izvidovanje na samem kraju in položajih ni možno, poveljnik voda in poveljnik skupine za reševanje izvidijo teren in pogoje preko opazovalnice.

4.1.1 Priprava na izvajanje naloge

Priprava na nalogo zajema pripravo:

- ljudi,
- osebne opreme,
- tehničnih sredstev za izvidovanje in vzdrževanje zvez,
- dokumentov in kart,
- ter varnostno pripravo

Preden skupina za iskanje in reševanje odide na izvedbo naloge, je potrebno z moštvom opraviti strokovne in psihološke priprave. Če je naloga posebno zahtevna, se z moštvom izvede dodatno urjenje. Poveljnik po sprejemu povelja natančno preuči nalogo in izdela načrt v katerem opredeli naslednje elemente :

- izhodiščno točko,
- naslednje opazovalne točke,
- objekte, ki jim je potrebno nameniti posebno pozornost, smeri in mesta možnega srečanja z nasprotnikom,
- mesta možnega prenočevanja,
- način premika v nasprotnikovo zaledje.

Namestnik poveljnika v tem času opravlja strokovne priprave moštva, ter preverja brezhibnost MTS, odvzema vso osebno dokumentacijo, opravi psihološko pripravo in poroča poveljniku o pripravljenosti.

Skupina se navadno premika peš, ravno tako tudi naprej poslana izvidnica. Če je možno za kasnejši transport, ko skupina že pride do izoliranega osebja na sovražnikovem območju, se vozila oz. helikopter nahaja nekje v ozadju in čaka za pobiranje ljudi na najprimernejši točki. To točko se lahko določi predhodno ali pa se jo določa sproti odvisno od situacije.

Pri premikanju peš je potrebno omogočiti:

- opazovanje prostora,
- zavarovanje patrulje 360,
- medsebojno podporo,

4.1.1.1 Priprava izvidniške skupine

Izvidniška skupina izvaja nalogo z opazovanjem (prisluškovanjem), premikom, vrinjanjem, izvidniškim bojnim delovanjem in s pomočjo obveščevalnih organov na določenem področju. Zaradi tega se mora poveljnik izvidniške skupine, preden odidejo na nalogo, dobro pripraviti, preučiti enoto, organizacijo izvedbe in z morebitne sovražnike s katerimi bo prišel v stik. Predvsem pa mora natančno določiti na kakšen način, kje in kdaj, s kakšnim ciljem in razpoznavnimi znaki bo izvajal nalogo.

Pri pripravi za izvidovanje je potrebno obdelati:

- **Dokumente za zvezo in poročanje**

Poročamo o: (po kratici SALUTE, ČLOVEK)

- Size – Velikost,
- Activity- Aktivnost,
- Location- Lokacija,
- Uniform- Enota,
- Time – Čas,
- Equipment – Oprema.
- Preučiti zemljišče po karti in modelu,
- Popolnjevanje z materialnimi sredstvi,
- Preverjanje znanja o izvidovanju,
- Maskiranje.
- Signali.

4.1.1.2 Organizacija izvidovanja

Organizacija izvidovanja temelji na naslednjih faktorjih (METT-T in OCOKA):

- naloga (mission),
- nasprotnik (enemy),
- teren (terrain),
- enote, ki so na voljo (troops available),
- čas, ki ga imamo (time),
- opazovanje in ognjeno delovanje nasprotnika (observing),
- možnost zakljanjanja in maskiranja (camouflage),

- ovire (obstacles),
- ključni teren (key terrain),
- možni prihodi nasprotnika (avenue of approach).

S pomočjo teh faktorjev se poveljnik odloči, kako bo organiziral izvidovanje, kateri način in metodo bo izbral. Izvidniška skupina praviloma dobi nalogo, da izviduje področje kjer naj bi se ta zajeta skupina nahajala. Trajanje izvidovanja je odvisno od velikosti območja izvidovanja in značilnosti objektov, zemljišča in meteoroloških pogojev. Na nalogo jo pošiljamo predvsem takrat, ko potrebujemo natančne podatke o razporeditvi in aktivnostih nasprotnika na določenem področju.

Postopek premikanja izvidnice:

- izvidnica zasede točko, največkrat je to glavna opazovalna točka, s katere je mogoče opazovati čim večji del območja in ga opazuje,
- izviduje širše območje opazovalne točke po različnih metodah ("cvet marjetice" , metoda stekanja, sektorska metoda, predelna metoda) jedro medtem ščiti izvidnike,
- določi naslednjo opazovalno točko, se premakne nanjo in ponovi postopek.

Izvidnica izvaja opazovanje z opazovalnih točk na enak način kot z opazovalnice, samo čas opazovanja je krajši; jedro skupine se premika nekoliko v ozadju.

Najpogostejši način premikanja je kolona. Poleg kolone se na ugodnem zemljišču lahko uporabijo tudi:

- klin,
- topi klin,
- diamant,
- dvojna kolona,
- strelska linija.

Kolona - je najosnovnejša oblika razporeditve in je na nekaterih terenih tudi edina možna. Zelo je primerna za premikanje ob kritju, kot je na primer živa meja ali rob gozda, idealna je za hojo po ozkih poteh, npr. skozi minsko polje. Še zlasti ponoči je lahko vodljiva in je od vseh formacij najmanj občutljiva na bočni napad. Vendar je zelo ranljiva na čelni napad in je iz nje težko streljati naprej.

Klin - je verjetno najpogosteje uporabljena razporeditev za premikanje po terenu. Skupina za podporo s puškomitraljezom naj bo na boku proti smeri, iz katere je najverjetneje, da nas napade nasprotnik. Topi klin je izpeljan iz klina, uporabljamo ga kadar skupine za podporo ne potrebujemo na boku. Skupina za podporo je na sredini topega klina, od koder lahko takoj priskoči na pomoč ogroženemu bočnemu delu. Tako s klinom, kot s topim klinom ustvarimo učinkovit ogenj proti čelnemu napadu. Obe razporeditvi je težko voditi, če sta napadeni iz boka. Poznamo še dvojni klin, kjer je drugi klin skupina za obhodni manever.

Diamant se uporablja pri nočnem prečkanju odprtega terena. Lahko se vodi, omogoča nadzor nad celotno okolico in dobro zaščito. Z ognjem se lahko odgovori na katero koli stran, vendar predstavlja koncentriran cilj.

V **dvojno kolono** se lahko razvrsti, kadar se izvaja premik ob dovolj široki poti ali kadar se sledi široki sledi. Tudi ta razporeditev se lahko vodi in je zelo uporabna ponoči, vendar predstavlja koncentriran cilj za nasprotnikov ogenj.

Strelnska črta - se lahko uporablja kot razporeditev za napad, vendar jo je zelo težko voditi, uporabljamo jo tudi predvsem takrat ko nam ozemlje to omogoča. Ko ni velikih nevarnosti sovražnikovega delovanja. In ko vemo samo približno lokacijo iskane osebe, ki je v danem primeru najverjetneje ranjena in se ne mora sama premikati, ter nima možnosti da bi na kakršen koli način komunicirala z iskalno skupino.

V sklopu izvedb premikanja se uporabljajo trije načini:

- klasično premikanje,
- premikanje z nadzorom,
- preskakovanje z nadzorom.

4.1.2 Preverjanje skupine pred nalogo

Te aktivnosti morajo biti dobro načrtovane in izvedene tudi če so vojaki dobro izurjeni. Ti postopki in mesto izvajanja se uskladijo z častnikom S3. Načrt morajo omogočati nadzor poveljnikov skupin, elementov kakor tudi poveljnika organizirane skupine za iskanje in reševanje.

S preverjanjem ugotovimo psihofizično stanje skupine. Preverjanje pred odhodom nam zagotavlja, da ima moštvo skupine določeno opremo in uniformo ter da poznajo naslednje:

- načrt izvedbe naloge,
- svoje naloge in čas izvedbe,
- naloge drugih ,
- rakla in gesla, signale, klicne znake in frekvence ter čas poročanja.

4.1.3 Izvedba naloge

Izvedba naloge se prične po končani pripravi, ko poveljnik izda povelje, katero vsebuje:

- dopolnilo orientacije,
- dopolnilo situacije :
- podatke o nasprotniku,
- nalogo nadrejene enote,
- mesto in naloge sosedov in način sodelovanja.

odločitev:

- smer in način premika,
- opazovalne točke,
- določanje izvidniških skupine in njene naloge,
- postopke v različnih situacijah (srečanje z nasprotnikom-močnejši, šibkejši, prehod čez reko, točka zbiranja ob razbitju),
- način vzdrževanja zveze in signale,
- mesto poveljnika in določanje namestnika,
- razpoznavne znake (reklo- geslo, številčno)

4.2 IZVEDBA NALOGE ISKANJA IN REŠEVANJA

Uporablja se standardna odlika povelja. Za boljši ilustrativni prikaz načrta se uporabijo modeli terena in skice območja naloge. Skice se lahko prikažejo na papirju, pesku ali snegu. Moštvo si podatke zapisuje in na zaključku postavljajo vprašanja. To preprečuje zmedo in motenje poveljnika med izdajanjem povelja. Spremembe v liniji poveljevanja so vključene v operativno povelje.

Ko je izdano povelje za izvedbo naloge, izda poveljnik skupine za reševanje pripravljeno povelje za celotno sestavo skupine. Začne se koordinacija, ki se izvaja skozi celoten postopek priprav. Pred odhodom v rajon sprejema operativnega povelja, poveljnik uskladi vse možne postopke, ki jih lahko. Mesto sprejema operativnega povelja je običajno poveljniško mesto bataljona, čete ali voda, zaradi boljših komunikacij in prisotnosti ključnega osebja, ki lahko pomaga pri usklajevanju naloge.

Poveljnik usklajuje naslednje postopke z pripadniki nadrejenega poveljstva:

Častnik za obveščevalne zadeve (S2); spremembe v nasprotnikovi situaciji, potrebna posebna oprema.

Operativni častnik (S3); Spremembe v situaciji lastnih enot, izbira poti, izbira pristajalnega mesta. Oskrba (v povezavi z S4), načrt zvez, klicni znaki, frekvence, kodni znaki, rekla in gesla. Mesto odhoda in vrnitve skozi lastne enote, druge enote v območju, pridodane posebne enote (vodniki službenih psov, skupine za rušenje), rajoni za urjenje, ki so enaki področju cilja.

Vodni prednji opazovalec; ognjena podpora na cilju ter vzdolž poti do in od cilja, vključujoč rezervne poti.

Prednje lastne sile; poveljnik skupine poda oznako in velikost skupine, čas odhoda in vrnitve ter rajon izvajanja naloge. Poveljnik izvidniške skupine poda podatke o terenu, znanih položajih nasprotnika, možnih mestih za zasedo in aktivnostih nasprotnika. Prav tako poda podrobne podatke o ovirah, ognjenem načrtu ter vrsti podpore, ki jo lahko zagotavlja. Uskladijo se tudi znaki za prepoznavanje ter postopki ob odhodu in vrnitvi skupine. Izmenjajo se tudi podatki o mestu izkrcanja iz vozil (če so uporabljena) in zbirnih rajonih.

Po izdanem pripravljalnem povelju

Se je začel postopek usklajevanja, poveljniki začnejo z dopolnjevanjem načrta. Najprej se določijo naloge, ki jih morajo izvršiti elementi, skupine ter posamezniki.

Priprava moštva, ki bo delovalo kot iskalno reševalna skupina je zahtevna naloga. Kakršno koli delovanje v zaledju nasprotnika je naloga v najtežjih pogojih ter izjemno zapleten postopek, ki zahteva usklajeno delovanje celotne skupine in posameznikov. Zato se od moštva, ki sestavlja to skupino zahteva, da so vrhunsko usposobljeni in izurjeni, disciplinirani, iznajdljivi, samoiniciativni, da so fizično vzdržljive ter psihično stabilne osebe z visoko stopnjo bojne morale. Posebej pomembna je izurjenost moštva. Predvsem morajo biti sposobni dobre orientacije, gibanja na vsakem zemljišču, izvajanja samostojnega delovanja. Dobro morajo poznati topografijo, oborožitev in tehnična sredstva, obvladati borilne veščine, smučati, plavati in plezati. Poleg tega morajo znati postavljati mine

presenečenja in izvajati diverzije, se dobro medsebojno organizirati in ustrezno ukrepati v različnih situacijah. Zato morajo poleg naštetega poznati osnovna taktična načela in značilnosti nasprotnika.

V določenem času, poveljnik skupine, ko je že pripravil in preveril njeno pripravljenost, skupino pripelje na izhodiščni položaj, organizira opazovanje in izda povelje. Po prihodu v določen rajon poveljnik izbere najboljše mesto za bazo, organizira zavarovanje, orientira sebe in skupino, skupino razdeli na podskupine in določi naloge vsakemu posamezniku v podskupini. Določi zvezo znotraj skupine.

Naprej poslana izvidniška skupina se zadržuje na v zaledju nasprotnika praviloma tri do pet dni, v posebnih in izjemnih primerih tudi dlje. Čas je odvisen od moči, sestave in naloge izvidniške skupine. Po končani nalogi lahko IS čaka ali se vrača v svojo enoto. Po vrnitvi poveljnik skupine preda poročilo (podatke) nadrejenemu.

Skupina za iskanje in reševanje se lahko vrine na začasno zasedeno ozemlje in v zaledje nasprotnika skozi medprostore nasprotnikovega bojnega razporeda s prehodno izvidniško skupino, ki neprestano poroča o možnostih premikanja jedra skupine. Kadar ni možnosti za umik, se skupina giblje neposredno za prvo bojno črto. Takoj, ko je to možno se prikrito izmakne in odide v vnaprej dogovorjen rajon. Pri vračanju z naloge se vrinja skozi nasprotnikov bojni razpored na podoben način kot se je vrinjala pri odhodu na nalogo.

4.2.1 Opremljenost skupine

Skupina lahko nosi poleg formacijske opreme še različno specialno opremo. Ali bo potrebna in katero specialno opremo bo skupina imela je odvisno od naloge, načina njene izvedbe, meteoroloških pogojev in časa za izvedbo. Specialna oprema so: posebna hladna orožja, laserske namerilne naprave, samostreli itd. Del specialne opreme si naprej poslani izvidniki izdelajo sami, na primer mine presenečenja.

4.2.2 Zbirne točke

Zbirne točke so mesta kjer se skupina reorganizira če je bila razkropljena, se pripravi za naskok na cilj ali pripravi za odhod ali vrnitev skozi sovražnikove in ravno tako skozi svoje enote. Poveljnik skupine določa vmesne postaje med premikom ali z izvidovanjem po karti pred odhodom na nalogo. Zbirne točke izbrane po karti so poizkusne in se potrdijo med premikom.

Pri izbiri zbirnih točk. Poveljujoči upošteva naslednje pogoje:

- da so dovolj velika za namestitev celotne skupine,
- da so enostavne za prepoznavanje,
- nudijo maskiranje in zaščito,
- da se lahko branijo za kratek čas,
- so oddaljena od naravnih znamenitosti.

Poveljnik skupine izbere začetno zbirno točko, kjer se skupina zbere, če se razkropi pred odhodom skozi lastne enote. Prav tako izbira zbirne točke pred prehodom nevarnih območij. Poveljnik določi tudi to točko, kjer se enota zbere pred naskokom na cilj. To je tudi mesto na katerega se skupina vrne takoj po izvršitvi naloge na cilju. To mesto je v bližini cilja vendar se razdalja spreminja glede na aktivnosti skupine. Na koncu poveljnik izbere tudi zbirno točko pred vrnitvijo skozi lastne enote. Tu se skupina pripravi za vrnitev, je blizu lastnih enot in prikrita pred nasprotnikovim opazovanjem.

4.2.3 Mesto poveljnikov

Mesto poveljnikov se prav tako načrtuje in uri za vse faze naloge; med premikom, na nevarnih območjih in na/v območju cilja. Poveljnikovo mesto je vedno tam, kjer lahko najbolje nadzoruje enoto. Namestniku se določi posebno mesto v vsaki fazi naloge. Namestnik je med nalogo lahko na naslednjih položajih:

- v zasedah in naskokih poveljuje podpornim elementom,
- v prostorskem izvidovanju se nahaja v točki zbiranja v območju cilja,
- v območnem izvidovanju se nahaja z izvidniškim elementom, ki je zadolžen vzpostaviti točko zbiranja po izvidovanju vseh delov enote.

4.2.4 Komunikacije

Načrt mora vsebovati klicne znake, osnovne in rezervne frekvence, časi poročanja in kodne besede. Reklo in geslo se po sredstvih zvez ne smeta uporabljati preko prednje linije lastnih enot. Poveljnik skupine lahko določi svoje reklo in geslo, ki se uporablja za linijami lastnih enot. Na primer vsota dveh števil; poveljnik določi število 5. Reklo je lahko število od 1 do 10, geslo mora biti število, ki daje skupaj z reklom vsoto 8 (reklo 2, geslo 3 = 5). Signali, ki se jih uporablja v skupini, morajo biti načrtovani in poznani vsem pripadnikom. Signali se lahko uporabljajo tudi za zahtevo podpornega ognja, za začetek napada, umika ali za zaustavljanje. Vizualni in zvočni signali (z roko, signalne rakete, z glasom, piščalkami, IR napravami) se prav tako lahko uporabljajo.

4.2.5 Naloge na cilju in izvršite

Skupina se zaustavi na zbirni točki pred ciljem. Izvidniški element izvrši izvidovanje zbirne točke pred ciljem ter obvesti o primernosti. Če je položaj primeren poveljnik postavi ožje zavarovanje. Ko je točka zbiranja zavarovana, se poveljnik, navigator in strelec iz skupine odpravijo na poveljniško izvidovanje cilja. Namestnik poveljnika ostane na točki zbiranja z načrtom, če se poveljnik ne vrne ali vzpostavi stik z nasprotnikom. Poveljniško izvidovanje se izvrši zaradi natančne določitve cilja, izbiro položajev in postopkov na cilju. Po poveljniškem izvidovanju poveljniki dopolnijo načrt izvršitve naloge. Skupina vojakov ali posameznik ostanejo na položajih in opazujejo lokacije, kjer se nahaja reševana skupina. Če se izvaja izvidovanje, se zbirajo podatki o nasprotniku, ter o zajeti skupini. Ko se zbere zadovoljivo število podatkov se izvidnica vrne k skupini, kjer se poda poročilo o izvidovanju.

Ko reševalna skupina pride do iskane enote, skupine ali posameznika o tem obvesti nadrejeno poveljstvo. Da poveljstvo lahko sporoči vodji transportne skupine za premik vozil, prilet reševalnega helikopterja v bližino če je mogoče ali se bodo morala reševalna skupina z izoliranimi osebami premakniti na primernejši kraj.

Ključne naloge se določijo v območju cilja. Poveljnik izdelava načrt, kako bodo posamezniki, elementi izvršili naloge v območju cilja. Ostale naloge se načrtujejo v pomoč skupini, da doseže območje cilja in se vrnejo v enoto. Te naloge vključujejo navigacijo, zavarovanje med premikom in postanki, postopki pri prehodu nevarnih območij ter pri stiku z nasprotnikom.

Vsi postopki pa so odvisni od stanja reševane skupine, posameznika ali je/so ranjeni, mrtvi, ali so sposobni se premikati sami in ali so sposobni delovati v primeru srečanja z nasprotniki.

4.2.6 Osnovne in rezervne poti

Poveljnik določi osnovno pot do in od cilja. Pot vrnitve mora biti različna od poti približevanja cilju. Prav tako poveljnik določi rezervno pot, ki se lahko uporabi pri vrnitvi reševalne skupine v enoto. Uporabi se tudi če obstaja sum, da je bila skupina opažena.

4.2.7 Čas odhoda in vrnitve

Čas odhoda in vrnitve je odvisen od potrebnega časa za približevanje cilju, izvršitev nalog na cilju ter vrnitev skupine za reševanje v enoto.

Trajanje približevanja cilju se določi odvisno od razdalje, terena, hitrosti premika, nasprotnikove in lastne situacije ter časa izvršitve naloge na cilju. Čas potreben za izvršitev določenih nalog na cilju vključuje tudi poveljniško izvidovanje, posedanje položajev kot tudi izvršitev naloge na cilju.

Povratak v enoto se težko določi zaradi morebitnih žrtev, zajete opreme in ujetnikov. Tudi uporaba drugih poti lahko spremeni čas vrnitve.

5 ZAKLJUČEK

Namen bojnih iskalno-reševalnih akcij je vrniti izolirane osebe/posadke iz sovražnikovega območja v prijateljske enote. Pri teh operacijah sta pomembna center za koordinacijo iskanja ter center za reševanje, ki sta preko naprav povezana s strmoglavljenimi piloti, kateri ima v katapultnem sedežu in v uniformi na sebi napravo za oddajanje SOS signala. Ti signali potujejo preko satelita v omenjena centra.

V takih trenutkih pridejo do izraza izurjenost moštva. Predvsem morajo biti sposobni, izvajanja samostojnega delovanja, dobro morajo poznati topografijo, oborožitve in tehnična sredstva, obvladati borilne veščine, znati morajo postavljati mine presenečenja, se dobro medsebojno organizirati in ustrezno ukrepati v različnih situacijah. Poznati morajo taktična načela in značilnosti nasprotnika. Verjetno se nemalokrat zgodi, da se mora vojak ali enota sam/a vrniti v enoto ali vsaj do prijateljskih sil, naj si bo to zaradi premoči sovražnika, ki preprečuje kakršno koli reševanje ali naj si bo to prekinitev zvez. V primeru, da poveljnik izgubi zvezo z nadrejenim poveljstvom, mora o vsem nadaljnjem odločati sam. Svoje odločitve mora naslanjati na različne dejavnike vključno z nalogo, hrano, orožjem-ki ga ima na razpolago, morebitnimi žrtvami, možnostjo rešitve iz sovražnikovega ozemlja, taktično situacijo. Premik, z namenom vračanja k prijateljskim silam je najnevarnejši del načrta, ker je enota v tem delu najbolj ranljiva. Zato se take premike izvaja predvsem ponoči, ker omogoča lažje skrivanje, po dnevi se pa opazuje

Skozi dobro načrtovana in usmerjena urjenja, vojaki dodobra spoznajo postopke in naloge, ki jih morajo izvršiti med izvajanjem nalog. Če se naloga izvaja ponoči, moramo urjenje izvesti podnevi in ponoči. Najboljši način urjenja postopkov v skupini je, da vse postopke pojasnjuje poveljnik. Poveljnik usklajuje in usmerja vojake, elemente in skupine v urjenju teh postopkov. Med urjenjem teh postopkov vojaki zavzemajo položaje na enak način, kot jih bodo imeli na misiji. Enkrat se izvrši tudi celoten potek izvajanja. Kadar je mogoče, elementi in skupine izvajajo ta urjenja ločeno pred skupnim urjenjem.

V vseh primerih iskanja in reševanja, je pomembno v naprej poslati izvidniško skupino, katere naloga je predvsem izbrati in posredovati čim več koristnih informacij o terenu, sovražniku, lokaciji izolirane skupine. Saj s tem olajšajo delo poveljnika skupine za iskanje in reševanje pri njegovih odločitvah.

Postopki v iskalno reševalnih akcijah morajo biti usklajeni tako znotraj naših enot, kot tudi v povezavi z drugimi enotami Zveze NATO.

K uspešnosti reševalne akcije lahko pripomore tudi posameznik sam. In sicer posameznik ali skupina, ki se nahaja na sovražnikovem ozemlju in ne more sam do prijateljskih sil oziroma do svoje enote lahko z pripravo in rednim oddajanjem poročil o lastni lokaciji, razvojem in dopolnjevanjem načrtov umika, razumevanjem zahtev po obveščanju in identifikaciji, podrobnim poznavanjem opreme in tehnik preživetja, podrobnim poznavanjem konceptov poteka operacij iskanja in reševanja, ohranjanjem mentalne in fizične pripravljenosti za preživetje in umikanje,... olajša delo iskalno reševalne skupine.

LITERATURA IN VIRI

- 1.FM 2-1.6, CSAR United States Air Force, Air Force Doctrin Document, September 1998
2. Milena Jovanović, Ljiljana Jevtić, Dušan Minić, Search and Rescue system - Scientific-Technical Review, Vol 1, LVI, No 1, 2006
- 3.Taktika (Skripta), CVŠ; Ljubljana- Šentvid 2002
- 4.Vir: 20 MOTB, učno gradivo: Postopki premikanja vojaka/enote na sovražnikovem ozemlju, z izogobom zajetja;
5. A.Rižner, Organizacija Izvidovanja v motorizirani četi, zaključna naloga, Ljubljana, februar 2006

SEZNAM SLIK IN TABEL

Slika 1: Reševalna misija, pilota- ki zapušča strmoglavljeno	9
Slika 2: Osebni radijski lokator za pilota in SAR (iskanje in reševanje) oprema v letalu.....	11
Slika 3: Iskanje in reševanje strmoglavljene posadke s pomočjo COSPAS – SARSAT satelitov.....	11
Slika 4: Povezava med strmoglavljenim pilotom in satelitom	12
Tabela 1: Tehnične značilnosti SAR (iskanje in reševanje).....	10

SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV

CSAR - bojno iskanje in reševanje

SAR - iskanje in reševanje

IS - izvidniška skupina

OC - operativni center

RC - reševalni center

LUT - lokalni uporabniški terminal

MCC – kontrolni center misije

SLOVAR PREVODOV TUJIH IZRAZOV

CSAR - bojno iskanje in reševanje

SAR - iskanje in reševanje

OC - operativni center

RC - reševalni center

LUT - lokalni uporabniški terminal

MCC – kontrolni center misije Tekst

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana, Martina Kobal, rojena 09.10.1976 v Postojni, kandidatka 16. generacije Šole za častnike, izjavljam, da sem nalogo izdelala sama, s pomočjo mentorja maj Viljema Šolarja.

Ljubljana, februar, 2007

vod Martina Kobal